

nr.2 | IUSBÄRAREN

UTGIVEN AV JURIDISKA FÖRENINGEN VID STOCKHOLMS UNIVERSITET SEDAN 1959

■ STOR UNDERSÖKNING:

Psykisk ohälsa på juristprogrammet

■ TIPS FRÅN COACHEN

Så arbetar du bättre i grupp

■ INTERVJU

Transperspektiv på juridiken

■ JURISTJOB BEN

Fixa sommarjobbet i sista minuten

iUSBÄRAREN ges ut av Juridiska föreningen vid Stockholms universitet. Utgivning sker fyra gånger per år och tidningen skickas kostnadsfritt till alla studenter vid Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet samt till alla anställda på Juridicum vid Stockholms universitet. Även utvalda advokatbyråer, myndigheter och bibliotek erhåller tidningen kostnadsfritt.

Chefredaktören har ordet..... 3
Ordföranden har ordet..... 5
Så slipper du få ont 6
Transperspektiv på juridiken 8
Effektivisera grupparbeten 10

TEMA: Psykisk ohälsa

iusbäraren undersöker..... 14
"Vi kan ge stöd" 16
"Jag känner mig ofta otillräcklig" 17
Studiestöd på Stockholms Universitet 18

Bolagsjurist på SVT – så är det 21
Debatt..... 22
Stockholms juriststudentliv..... 24
Dolt värde i begagnade böcker? 27
Från fastigheter till flyktingar 28
Fråga arbetsrättaren..... 30
Sommarjobb i sista minuten? 32
Så optimerar du LinkedIn-profilen..... 33
Gratulerar till juristexamen 34

ANSVARIG UTGIVARE

Fredrik Tingland
viceordforande@jurstud.com

CHEFREDAKTÖR

Mikaela Thuresson
chefred@jurstud.com

VICE CHEFREDAKTÖR

Jaqueline Balcer Bednarska
jaquelineb@live.se

INFORMATIONSSSEKRETERARE JF

William Wall
infosek@jurstud.com

GRAFISK FORM OCH LAYOUT

Jill Wallentin
mail@jillsmat.se

ANNONSBOKNING

Adam Borg
annonsansvarig.iusbaren@
jurstud.com

TRYCK

Dixa AB, www.dixa.se

OMSLAGSFOTO

Foto Christian Olsson

ADRESS

Frescativägen 16
114 18 Stockholm

FÅR DU INTE TIDNINGEN?

Ring 08-15 69 71 eller
maila chefred@jurstud.com

Redaktionen förbehåller sig rätten att skära i eller refusera insänt material. För icke beställt material ansvaras ej. I tidningen gjorda uttalanden är endast om så anges att betrakta som JF:s eller iUSBÄRARENS ståndpunkt.

JAQUELINE BAL-
CER BEDNARSKA
Vice chefred

ANNELIE BRITTHEN
LUNDBÄCK
Skribent

DAVID MUNCK
Skribent

HARRI
KORHONEN
Skribent

FREDRIK
NORBERG
Skribent

CHRISTIAN
FREDRIKSON
Skribent

CRISTINA
KESKITALO
Skribent

EDITH GRUNDIN
Skribent

MALIN WESTÉN
Fotograf

VIDA TENHUNEN
SALEHI
Skribent

MOA BJÖRK-
LUND WEGLIN
Skribent

MATILDA
GUSTAFSSON
Skribent

JILL WALLENTIN
Formgivare

ADAM BORG
Annonsansvarig

NIKLAS BOLIN
DJANAIEFF
Fotograf

Annonsera i iusbäraren?

Kontakta då Adam Borg på annonsansvarig.iusbararen@jurstud.com eller ring 0737-53 57 51

Först i mål vinner inte alltid

STRESSADE tävlingsmänniskor som är vana att vara bäst. Klart juriststudenter mår dåligt. Som gammal tävlingsryttare minns jag en gång när 30 lika snabba arabhästar startade samtidigt. Det gick ju precis som man kan tänka sig. Alla ville vara först och började sparka och bita mot varandra.

Då har man som ryttare två val. Rida med klungan och riskera skador och utmattning eller bryta sig ur den och fortsätta på egen hand. Låta de andra passera. Analysera situationen, utveckla en strategi och lita på sin förmåga att ta sig i kapp.

Distansritten lärde mig att den som är först i mål inte alltid vinner. Där spelar det ingen roll hur snabb du är, den som skadar sig eller är överansträngd efter tävlingen blir utesluten. Att komma fram i gott skick är en grundläggande del av sporten. Precis som i verkliga livet.

Vi var sist av alla ekipage den där dagen. Men det var enkelt att passera de andra, en efter en. De

var trötta efter spurten. Till slut fick vi vår rosett, medan flera som stressat sig fram i klungan blev utan, och jag lärde mig något viktigt.

Vi ska hålla oss starka och friska i ett helt arbetsliv. Då behöver vi arbeta med våra egna förutsättningar, inte stressa över hur det går för andra. Dessutom har vi ett ansvar för hur vi påverkar andras mående. Läs Vida Tenhunen Salehis viktiga reportage om psykisk ohälsa på juristprogrammet.

Psykisk ohälsa kan drabba vem som helst. Tävla gärna men inte på bekostnad av din egen eller andras hälsa. Utgå ifrån dina egna unika förutsättningar och tro på din förmåga. Häng inte med i klungan. Vinn, för att du tänker annorlunda.

Mikaela Thuresson
Chefredaktör

KÄNNER DU NÅGON I SINGAPORE?

Hos oss får du 36 kollegor i Singapore.

Vi är en internationell advokatbyrå med 37 kontor i 25 länder.

Som biträdande jurist på White & Case kan du bygga ett internationellt nätverk av kollegor som du kommer att ha nytta av både i din professionella karriär och i din personliga utveckling.

Vill du få information om våra studentevents och lediga tjänster. Gå med i vår Facebookgrupp

Följ oss på vår Facebooksida
www.facebook.com/whitecasesverige

whitecase.com

Vårvindar friska

SOMMAREN närmar sig och ännu en termin börjar lida mot sitt slut. Vi hoppas att alla nya juriststudenter känt sig välkomnade, inte bara till Juridiska Föreningen och Juristernas hus, utan även till universitetet som helhet. Att påbörja en universitetsutbildning är ett stort skeende i livet och innebär ofta mycket spänning och osäkerhet. Fadderiet har gjort ett fantastiskt arbete för att skapa kamratskap och erbjuda en trygghet i den dagliga pressen. Den första tentan har skrivits och under ledning av Juridiska Föreningens inspektor Said Mahmoudi har recentiorseden avlagts, vilket innebär att ytterligare en årskull nu kan kalla sig Jurstuds.

Under terminen har vi fått uppleva ett ökat intresse för all föreningens verksamhet. Våra sittningar och efterföljande fester har nått en popularitet vilken enbart kan jämföras med gruppvalen till en ny kurs. Pubarna har varit väl-

besökta och marknadskommittén har hållit i flertalet omtyckta och intressanta seminarier och mingelkvällar. Samarbetet med Föreningen Ekonomerna och Medicinska Föreningen har åter igen utmynnat i den populära 3P-sittningen vilken erbjuder en ökad möjlighet till ett större kontaktnät och ett rikare studentliv i Stockholm. Tillsammans med Stockholms universitets studentkår och Juridiska Linjerådet har vi påbörjat arbetet med Juristlunchen för att erbjuda alla jurstuds ett forum för diskussion och reflektion vid sidan av studierna och samtidigt få lite mat i magen.

JURIDISKA FÖRENINGEN blickar framåt mot nya projekt. I slutet av maj står Juridiska Föreningen värd för folkbanquetten. En tillställning som har arrangerats sedan 1940-talet tillsammans med vår systerförening, Juristklubben Codex i Helsingfors. Arbetet med Juristdagarna

har satt igång och vi hoppas på ett stort intresse från alla juriststudenter att medverka till att fortsätta göra mässan till en succé.

VI VILL passa på att tacka alla medlemmar i JF som lagt ned sin värdefulla tid och sitt outtömliga engagemang i föreningen och hoppas se ännu fler engagerade medlemmar till hösten. Vi ser fram emot att träffa er alla snart igen och önskar alla studenter en skön ledighet under sommaren!

AXEL CONRADI
Ordförande Juridiska
föreningen
FREDRIK TINGLAND
Vice ordförande

FOTO Nathalie Ljustermo

Experten tipsar: Så slipper du få ont

STILLASITTANDE OCH TUNGA BÖCKER är en del av vardagen, men kan orsaka problem i kroppen. Naprapatstudenten Eleonore Ram berättar hur vi undviker det onda och när det är dags att söka behandling.

MÅNGA studenter klagar på smärta och stelhet. Vad kan det bero på?

– Jag gissar att ni sitter, läser och använder dator mycket. Vi är inte gjorda för att sitta still åtta, nio timmar i sträck och det kan skapa problem. Det leder till ofördelaktiga positioner, rätt muskler aktiveras inte och ibland vet man inte ens att man har dessa muskler.

Vad är de största riskerna med en stillasittande vardag?

– Att sitta stilla mycket är riskfaktor i sig och kan orsaka till exempel övervikt och dåligt genomflöde i musklerna. Många får problem med smärta och yrsel, får huvudvärk och blir trötta. Det händer inte alla. Vissa sitter ner hela sitt liv och får aldrig ont, man vet inte riktigt varför och det kan vara genetiskt. Däremot kan man se en trend att fler och fler unga drabbas. Det är inte direkt farligt på så sätt att man får sjukdomar av det, men har man väl fått dålig hållning så vänjer sig kroppen vid felet och det blir svårare att träna upp.

Hur förebygger man det?

– Det är olika för alla, är man lite längre kan man behöva ha någonting under da-

torn så den kommer upp lite. Då slipper man böja nacken så mycket. Det är bra med höj- och sänkbara bord. När man sitter ner kan man tänka på att dra bak axlarna, sträcka på sig och hålla in magen. Man kan sätta sig lite längre fram på stolen så att man inte har ryggstöd och stoppa in fötterna under stolen.

Variation är a och o. Sitt inte och plugga hela tiden utan försök stå upp så mycket som möjligt. Res på dig en gång i halvtimmen, rulla bak axlarna och rör på huvudet. Försök att gå på lunchen, det behöver inte vara en powerwalk utan det viktiga är att man får igång kroppen.

Hur påverkar det kroppen om man släpar på det här? (Visar en lagboksväska med blå lagbok och en stor axelväska med dator och ett par böcker i.)

– Lagboksväskan ger en extrem snedbelastning med väldigt mycket tryck på axeln. Då blir det lätt att man går och drar upp axeln för att hålla kvar väskan. Det samma gäller med den andra väskan, den är tung, har smala axelband och ger också mycket tryck. Alla behöver inte få problem av det här men man kan få det.

Jag vet att många är väldigt måna om hur de ser ut, men mitt råd är att skaffa

en ryggsäck. Den fördelar vikten bättre och man måste tänka på att gå upprätt. Det bästa är en ryggsäck med breda, justerbara axelband. Det finns en modell från Fjällräven som har ganska smala axelband och om man packar dem tungt kan de ge mycket tryck på axlarna, men hellre en ryggsäck än en annan typ av väska.

Och om man dessutom går i högklackat?

– Någon gång ibland är ingen fara, men den största delen av tiden bör man inte gå i klackar. Det leder till en onormal position för kroppen och man kan få ont i ryggen.

Vad är det värst, att sitta still eller belasta fel?

– Kombinationen är inte bra, bär vi fel och dessutom sitter stilla mycket blir vi ju ännu sämre. Det finns mycket forskning som visar att stillasittande är ett stort problem och att belasta fel är inte heller bra, men går inte att säga att något av dem är värst.

När är det dags att söka behandling?

– När det påverkar ens funktion. Har du ont flera gånger i veckan och det inte går över så kommer du antingen fortsätta ha ont eller också kommer det bli sämre. Den här typen av problem kan yttra sig som huvudvärk och har man det en, två gånger i veckan eller mer bör man kolla upp det.

Vad händer om man struntar i det?

– Du kommer garanterat få mer ont. Fortsätter du göra på samma sätt blir det som sagt inte bättre och det kan bli sämre. Det kan till exempel leda till att man får mer ont när man är äldre. Nu pratar vi överbelastning och inte om du har en specifik skada.

Det är svårt att säga om man kan skada sig och på vilket sätt. Vissa kan få framåtroterade axlar, då blir musklerna förkortade på framsidan och orkar inte hålla tillbaka på baksidan. Då finns en risk att muskelsenor kommer i kläm, det kallas för sekundärimpingment. Det går att jobba bort men tar tid, det är bättre att försöka förebygga.

Vad är det viktigaste rådet du skulle vilja ge till läsarna?

– Rör på er! Man har bara en kropp och den måste man ta hand om, det är ens eget ansvar. Försök få in vardagsmotion, att röra på sig en halvtimme på lunchen till exempel. Sitter du ner mycket så ställ dig upp en gång i timmen. Styrketräna på fritiden och ta hjälp av någon som kan eller kom till en naprapat och få individuella råd.

Ett tips är också att skaffa ett gummiband. Det är lätt att ta med sig och använda överallt och det finns massor av bra övningar om man googlar. Känns det lite töntigt att göra övningarna på egen hand kan man gå ihop några vänner och göra dem tillsammans.

TEXT Mikaela Thuresson
 FOTO Naprapathögskolan i Stockholm
 KÄLLA www.nph.se

Har du ont?

Naprapathögskolan i Stockholm erbjuder elevbehandlingar till studentvänliga priser. Ordinarie pris för naprapatbehandling och massage är 200 kronor eller 180 kronor för student med studentlegitimation. Pensionärer och arbetssökande med intyg betalar 180 kr vid besök mellan kl 8.30–10.45. Naprapathögskolans klinik ligger på Observatoriegatan 17 (T-bana Odenplan).
 Läs mer och boka tid på www.nph.se.”

Transperspektiv på juridiken

- MIN UPPFATTNING ÄR att det ännu inte är så lätt för en transperson att vara öppen med detta i juristmiljöer. Jag, som varken identifierar mig som man eller kvinna, väljer oftast att inte prata om det för egen del i mitt yrkesliv.

Det säger juristen Reb Kerstinsdotter, som tagit sin jurkand i Stockholm, när iusbäraren träffar hen för ett samtal om mötet mellan juridiken och transperspektivet.

- SOM STUDENT kanske det kan vara lättare att vara öppen, eftersom det då finns mer möjlighet att välja sitt umgänge. För mig var det inga problem att under studietiden berätta, för dem som jag umgicks med, om min historia av aktivism och arbete inom transfältet. Att tala om personliga erfarenheter är ofta svårare, menar Reb.

Rebs avtryck inom fältet är rikliga. Hen var aktiv i RFSL (Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter) i många år, och var bland mycket annat med och arrangerade två temadagar om transfrågor där. Hen var med och organiserade ett 60-tal personer som ville byta till, eller lägga till, ett könkonträrt namn, för att samordna deras ansökan till Skatteverket. Hen var med och administrerade JK-anmälan från personer som begär skadestånd för att de tvingats sterilisera sig som krav för könsbyte. Hen var också en av de intervjuade i Socialstyrelsens utredning "Värden för transpersoner", som ledde fram till att kravet på sterilisering för byte av juridiskt kön togs bort den 1 juli 2013, genom lagen (2013:405)

om ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall.

– Borttagandet av steriliseringskravet var en stor seger. Det är roligare att engagera sig när det går bra, säger Reb och fortsätter:

– Det finns många juridiska frågor som är intressanta ur ett transperspektiv. Jag vill särskilt nämna tillgång till reproduktiv hälsa, möjlighet att skaffa barn, folkbokföringslagen, namnlagen, diskrimineringsrätt samt straffrättsligt skydd mot hatbrott och hets mot folkgrupp. Dessa frågor är viktiga för många cis-personer också, men nuvarande lagstiftning skapar särskilda problem för transpersoner.

Jag frågar Reb vad en välvillig men oinsatt lärare eller studiekamrat, som möter en transperson, särskilt bör tänka på och vad som kan göras generellt för att transpersoner ska känna sig mer inkluderade på Juridicum. Hen svarar:

– Det är alltid bra att läsa på själv, så

behöver man inte ställa alla frågor till transpersonen. Men det går bra att fråga t ex vilket pronomen personen föredrar; det är ju trevligare att svara på en öppen fråga än att korrigera vad någon säger. Jag fick en gång ett mail från en äldre professor som använde begreppet hen, vilket jag tycker var ett tecken på en inkluderande inställning. Sådana symbolhandlingar kan vara viktiga för individen.

– Jag hoppas att det kan arrangeras föreläsningar i ämnet, t ex på Diskrimineringsdagen men också i andra fora. I undervisningen är det bra om det ibland finns exempel om transpersoner t ex i familjerätten samt att dessa inte är förlöjligande eller ägnade att locka till skratt på transpersoners bekostnad.

“ Det är alltid bra att läsa på själv, så behöver man inte ställa alla frågor till transpersonen. ”

Jag frågar också vart en student, som har funderingar om sin könsidentitet och behöver någon att prata med, kan vända sig. Reb rekommenderar RFSL eller organisationen KIM (Kön Identitet Mångfald), vilka båda har stor kunskap på området.

REB KERSTINSDOTTER, som tog sitt efternamn som ung feminist, genomgick något mer nyligen en segdragen förvaltningsprocess för att själv få ta sig andranamnet Sebastian trots att hens juridiska

kön var kvinna. Skatteverket nekade hen detta.

– Men jag fick rätt hos Förvaltningsrätten i Stockholm! Det var mycket glädjande. Förvaltningsrätten var påverkad av det så kallade Jan–Olov Madeleine-prejudikatet (RÅ 2009 ref. 55 III där Regeringsrätten, numera Högsta förvaltningsdomstolen, fann att det inte var anstötligt att en juridiskt maskönad transperson vid namn Jan–Olov ville ta andranamnet Madeleine, utan tillät hen att göra detta).

Idag arbetar Reb själv som notarie på Förvaltningsrätten i Stockholm.

– Vi får se om jag själv kommer att få jobba med folkbokföringslagen, den är extremt intressant, säger Reb.

TEXT OCH FOTO David Munck

Ordförklaringar

CIS-PERSON = person vars medfödda kön överensstämmer med det upplevda. Även cis-man och cis-kvinna används som begrepp för män respektive kvinnor med okomplicerad könsidentitet.

FTM (FEMALE-TO-MALE) ELLER TRANSMAN = person född med kvinnokropp som identifierar sig som man.

FTX (FEMALE-TO-X) = person född med kvinnokropp som identifierar sig icke-binärt.

HEN = könsneutralt pronomen. Kan användas både om transpersoner och när det, t ex vid refererande av lagtext, gäller en abstrakt person som kan vara av vilket kön som helst.

ICKE-BINÄRT KÖN, INTER-GENDER ELLER TRANSGENDER = person som varken identifierar sig som man eller kvinna.

INTERSEXUELL = person född med oklar eller blandad biologisk könsstillhörighet; kallades ibland förut "hermafrodit", ett nedsättande ord som inte används längre. Intersexuella opereras ofta till pojke eller flicka i spädbarns ålder, får hormoner för det könet och bestäms till detta kön för resten av livet oberoende av hur de utvecklas, men denna praktik är starkt kritiserad.

KÖNSKONTRÄRT NAMN = ett förnamn som inte motsvarar personens juridiska kön.

KÖNSKORRIGERANDE OPERATION = operation för att en transperson ska få kropp som motsvarar hens upplevda könsstillhörighet.

MTF (MALE-TO-FEMALE) ELLER TRANSKVINNA = person född med maskropp som identifierar sig som kvinna.

MTX (MALE-TO-X) = personer född med maskropp som identifierar sig icke-binärt.

TRANSPERSON = paraplybegrepp för alla personer vars medfödda kön avviker från det upplevda könet (det är omdiskuterat om intersexuella räknas hit). På engelska, och ibland även på svenska, används transgender som sådant paraplybegrepp. Fördomar eller hat mot transpersoner kallas ofta transfobi.

OBS! *Samtliga ovannämnda begrepp som avser könsidentitet används vanligen oberoende av om personen genomgår könskorrigering och/eller tar hormoner och/eller byter kön juridiskt, eller inte gör något av detta. Personens sexuella läggning eller uppfyllande av traditionella sociala könsroller saknar också betydelse för alla dessa begrepp.*

STRATEGIKOLL

för effektiva grupparbeten

EN VILL STYRA OCH STÄLLA och en annan snöar in på detaljer. Vi har alla varit med om när grupparbeten inte funkar. Varför uppstår konflikter och hur kan vi tänka för att samarbeta bättre? Iusbäraren frågade Tina Tornell, utbildare och coach på EnneagramCenter.

Vad är Enneagrammet och hur används det?

– Det är en psykologisk utvecklingsmodell som beskriver nio sätt att tänka, känna och agera, så kallade strategier. Alla har en av dessa nio strategier som de känner igen sig mest i. Modellen används över hela världen, bland annat i coaching, teamutveckling och ledarskapsutveckling. Den används även i terapi och i arbete med fängelseinterner i USA, det pågår just nu ett sådant pilotprojekt i Danmark.

Varför har alla en grundstrategi?

– Redan när vi föds har vi personliga egenskaper och ett temperament, men när barn upplever rädsla eller blir ledsna har de inte förmågan att hantera det. Därför utvecklar vi en strategi. Märker vi att någonting fungerar så gör vi det mer, det är ett sätt att skydda oss själva. Den som har strategi nummer åtta upplevde tidigt att man måste vara stark för att klara sig och inte låta någon komma åt deras sårbarhet.

Hur vetenskapligt är detta?

– Modellen är utvecklad av utbildade psykologer och psykiatriker, bland annat vid Berkeleyuniversitetet i USA. När man validerar modeller gör man det genom att mäta signifikansen i olika testverktyg. Flera Enneagramindikatorer har validerats och det har visat sig med

statistisk signifikans att människor hamnar i någon av de nio grupperna utifrån sina svar.

Hur kan en typisk konflikt se ut?

– Ofta är det två strategier som inte förstår varandra, t. ex. åttan och femman. Åttan är tydlig och rak, inte så noga med att analysera utan vill testa sig fram. De har mycket driv och vill inte prata för länge. Femmor däremot är analysorienterade och vill ha alla fakta. De vill prata igenom saker noggrant och verkligen förstå. De behöver mycket tid och har svårare att bara prova något. Då kan det ibland bli svårt att samarbeta.

Hur kan Enneagrammet användas för att undvika det?

– Bara självinsikten skapar acceptans. Har man inte tänkt på att man fungerar på ett sätt så utgår man ifrån att man själv är normen och att andra har fel. Vet man varför andra fungerar som de gör, vad som driver det och intentionen bakom är det lättare att förstå att den andra inte är en idiot utan bara fungerar på ett annat sätt. Femman kan lära sig att åttan helt enkelt inte har samma behov av analys. Ibland kan man komma på sig själv med att vara fast i sin strategi och tona ner den.

– Det blir som ett språk man kan använda sig av. Det kan vara lättare att säga till ”nu var du lite mycket åtta” än att ta upp saker utifrån deras person. Pratar

man utifrån strategierna kan det upplevas mindre personligt och allvarligt.

Vilka har lättast respektive svårast att samarbeta?

– Det finns grupperingar av strategier som har lättare att samarbeta. De är indelade efter socialt beteende och kallas Självsäkra (3, 7, 8), Avvaktande (4, 5, 9) och Ansvarstagande (1, 2, 6). Arbetar man med människor inom samma grupp kan samarbetet bli lättare eftersom man tänker lika. Däremot går man miste om olika perspektiv, för riktigt bra dynamik ska man ha minst en från varje grupp.

– Ingen kombination är dålig, det handlar mest om vilken utvecklingsnivå som man själv och teamet befinner sig på, ju längre ner i nivåerna desto mer begränsad och låst är man av strategin.

Hur tar man reda på sin strategi?

– Det finns olika test på nätet, indikatorer som ger förslag på strategier man har mest gemensamt med. Det är viktigt att inte stirra sig blind på ett svar utan att se det som just en indikation och även titta på fler alternativ. Ofta är det lättare att känna igen sig i strategiernas utmaningar, det är där de skiljer sig mest åt. Tittar man bara på styrkorna kan man ofta känna igen sig i flera.

– Fram till och med sista maj kan man mejla oss på info@enneagramcenter.se och få kod och länk till en gratis indikator som är mycket bra. Man kan också gå in på enneagraminstitute.com och göra deras test. Det har en längre indikator som kallas RHETI, som man betalar för, och en kortare variant som är gratis. Förenklade test ger förenklade resultat, men kan ge en riktning.

KORT OM STRATEGIERN

1. FÖRBÄTTRAREN

Styrkor: Har öga för detaljer och vill ständigt förbättra saker i sin omgivning. De är i regel ärliga och ansvarstagande personer och har förmågan att sätta sina egna behov åt sidan för att arbeta med något de tror på. När de är som bäst är de kloka, moraliska och har gott omdöme.

Utmaningar: De kritiserar sina egna fel och brister lika hårt som omgivningens. När de blir stressade uppfattas de som för kritiska och perfektionistiska. Har svårt att lyssna på andras åsikter eftersom de tror att de är objektiva.

Stresspunkt: Fyran

Stödpunkt: Sjuan

2. HJÄLPAREN

Styrkor: Uppfattas som positiva och varma personer, är medkännande och hjälper gärna andra. De är bra på att bekräfta andra och få dem att känna sig sedda. Tvåor är bra på att ta fram det bästa i människor och passar som mentorer. De tycker om att ordna saker för andra och ha många vänner omkring sig.

Utmaningar: Tvåor kan ofta förneka eller glömma bort sina egna behov. Istället kan de söka bekräftelse genom att gärna berätta för om hur de hjälpt och stöttat andra. En stressad tvåa kan bli manipulativ och försöka skapa beroenden hos andra.

Stresspunkt: Åttan

Stödpunkt: Fyran

3. PRESTERAREN

Styrkor: Teor har mycket energi, är charmiga och självsäkra. De är ambitiösa och vill ständigt förbättra sig själva, är drivna tävlingsmänniskor som trivs med att arbeta mot mål. Bra på att anpassa sitt beteende efter situationen. Många entreprenörer är teor.

Utmaningar: Tror deras värde ligger i prestationer, kan uppfatta livet som en lång anställningsintervju, vill framstå som bäst och blir skrytsamma. Spelar olika roller och riskerar tappa bort sig själva. Mår extremt dåligt av misslyckanden och riskerar utbrändhet.

Stresspunkt: Nian

Stödpunkt: Sexan

4. INDIVIDUALISTEN

Styrkor: Fyran vill vara unik och visar det gärna genom till exempel utseende och kläder. Uppskattar skönhet och djup och är mer intresserade av hur saker påverkar dem än av sakerna i sig. Deras speciella sätt att uppfatta saker kan hjälpa omgivningen att få nya perspektiv. Föredrar djupa, förtroliga samtal framför mingel.

Utmaningar: Fyror upplever att de saknar något fundamentalt som andra människor har. De är känslomänniskor, spenderar mycket tid åt att analysera sina känslor och eftersom de har stark fantasi tolkar de lätt in negativa saker i sådant som andra säger.

Stresspunkt: Tvåan

Stödpunkt: Ettan

Stresspunkt

Den pil som pekar från din siffra pekar mot din stresspunkt. När man känner av mycket negativ stress kan man även känna igen sig i utmaningarna hos stresspunktens strategi. Detta sker omedvetet.

Stödpunkt

Pilen som pekar mot din strategi utgår från stödunkten. Du kan motverka utmaningarna i din strategi genom att göra ett aktivt val att anamma stödstrategins styrkor.

Flygel

Ungefär 60-70% känner igen sig mer eller mindre i någon av strategierna på sidorna om sin egen. En sju med "sexa-flygel" blir mer en gruppmedlem, lojal, villig att jobba hårt för att fullfölja löften men mer konfliktträd. En sju med flygel mot åttan blir mer självständig och stark, inte så konfliktträd och syns och hörs mycket.

Utvecklingsnivå

Beroende på nivå av självinsikt, mognad och mental hälsa befinner vi oss på låg, medel eller hög utvecklingsnivå. På hög nivå mår vi bra och är produktiva, på låg nivå är vi i obalans. Utvecklingsnivån beskriver hur strategin kommer till uttryck på respektive nivå.

5. UNDERSÖKAREN

Styrkor: Har förmågan att fokusera på ett område som intresserar dem och blir ofta specialister. Drivs av att de vill förstå världen intellektuellt och är nyfikna, observanta och objektiva. Tycker om att jobba enskilt och har behov av att vara själva. Brukar vara bra lyssnare och duktiga på att minnas detaljer.

Utmaningar: Blir frustrerade när de inte förstår. Reserverade och obekväma i sociala sammanhang och pratar ogärna om privatsaker. Kan ha en cynisk och pessimistisk syn på världen och omgivningen. Ser kunskap som sin största tillgång och delar inte gärna med sig av den.

Stresspunkt Sjuan

Stödpunkt Åttan

6. DEN LOJALE

Styrkor: Analytiker, bra på att tänka på konsekvenser i flera led och har sinne för detaljer. Alltid väl förberedda inför möten. Sexor är ofta pålitliga, engagerade och ärliga. Vänliga, får andra att känna sig inkluderade och samarbetar bra. Som ledare fungerar de som en i gruppen och har inget behov att glänsa.

Utmaningar: Söker ledning om hur andra tänker och tvivlar på att de själva tänkt rätt. Ett problem eftersom de har svårt att lita på vad andra säger. Trygghetssträvan gör att de

tänker ut katastrofscenarier, blir lätt ängsliga och har vacklande självförtroende.

Stresspunkt: Trean

Stödpunkt: Nian

7. ENTUSIASTEN

Styrkor: Resan är viktigare än målet, är det inte kul längre så byter de bara mål. Sjuan är en optimistisk livsnjutare som hittar glädje i tillvaron. De har lätt för att entusiasmera andra och är duktiga på att se nya samband och bygga nätverk. Frihet är viktigt för dem och de föredrar att ha många valmöjligheter.

Utmaningar: Kan ha svårt att välja. Behovet av omväxling kan göra att de inte lär sig något riktigt bra. Rådslan för att ha tråkigt gör att de fyller kalendern. De är dåliga på att hantera negativa känslor och försöker hoppa över dem. De ber inte gärna andra om råd utan "kan själva".

Stresspunkt: Ettan

Stödpunkt: Femman

8. UTMANAREN

Styrkor: Åttor är energiska, intensiva och har en naturlig pondus. Finns ofta på ledande positioner och uppfattas som naturliga ledartyper. De är rättfram, ärliga och öppna med vad de tycker. Föredrar rak och tydlig kommunikation och är ansvarstagande.

Utmaningar: Åttor vill undvika svaghet, både hos sig själva och andra. Deras raka sätt gör att de kan uppfattas som hårda av sin omgivning. Har en tendens att bli aggressiva. De kan ha en övertro på sin egen och andras styrka och driva sig själva- och andra- alltför hårt.

Stresspunkt: Femman

Stödpunkt: Tvåan

9. MEDLAREN

Styrkor: Nian gillar struktur och rutiner och ser helheten snarare än detaljer. De är positiva, accepterande och vänliga. I grupper får de andra att känna sig sedda och hörda. De är anpassningsbara, ser olika perspektiv och duktiga på att hitta lösningar som tillgodoser olika önskemål.

Utmaningar: Tycker inte att de själva är så viktiga och prioriterar bort egna behov till förmån för andras. Har svårt att ta tag i saker vilket gör att de stannar länge i besvärliga situationer, undviker konflikter och dagdrömmer när de vill fly verkligheten.

Stresspunkt: Sexan

Stödpunkt: Trean

TEXT Mikaela Thuresson

Källor & bild på modellen
EnneagramCenter, enneagramcenter.se

Samlar du din gamla kurslitteratur på hög?

Sälj den hos oss istället!

Juristernas Bokhandel bedriver andrahandsförsäljning av kurslitteratur. Lämna in dina böcker till oss så säljer vi dem åt dig till ett i förväg överenskommet pris. När din bok blivit såld hämtar du ut dina pengar – *enkelt och smidigt!*

HOS OSS FINNER DU BLAND ANNAT

- ✓ Lagböcker
- ✓ Kurslitteratur
- ✓ Ordböcker
- ✓ Kompendier
- ✓ Andrahandslitteratur
- ✓ Tentakompendier
- ✓ Pocketböcker
- ✓ Lagboksflikar
- ✓ Kontorsmaterial

JURISTERNAS BOKHANDEL

JURISTERNAS HUS, FRESCATIVÄGEN 18 • TELEFON 08-612 47 40
ÖPPETTIDER MÅNDAG–TORSDAG 10.30–17.00, FREDAG 10.30–15.00

iusbäraren undersöker...

Psykisk ohälsa på juristprogrammet

NÄSTAN HÄLFTEN AV DE TILLFRÅGADE juriststudenterna har varit deprimerade, det visar iusbärarens undersökning. En dryg femtedel har en psykiatrisk diagnos eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning idag och såväl de som andra studenter mår ofta dåligt och efterlyser mer studiehjälp.

ENKÄTEN skickades ut på nätet, bland annat via Juridiska Föreningens facebook-sida och facebookgruppen Juristprogrammet SU-litteratur, och fick 309 svar. Av dessa var 77 procent kvinnor och 23 procent män. Bland de svarande uppgav 21 procent att de i dagsläget lider av psykisk ohälsa eller har en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och 22 procent av dem har en eller flera diagnoser.

Depression vanligast

Depression, utmattningsdepression eller årstidsbunden depression utgjorde tillsammans nästan 23 procent av de diagnoserna. Näst vanligast var paniksyndrom med sex procent, följt av generaliserat ångestsyndrom med drygt tre procent. Ätstörningar som anorexi, bulimi och ortorexi utgjorde tillsammans tre procent. Cirka två procent hade bipolär sjukdom, antingen typ I eller II, lika stor andel hade adhd och även social fobi utgjorde två procent. Lite mer än en pro-

cent hade tvångssyndrom (OCD) och en lika stor andel hade posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). En procent av studenterna uppgav att de hade självskadebeteende. Schizofreni, autism och alternativet ”annat” fanns också representerade men alternativet borderline, Tourettes syndrom och psykoser lämnades blanka.

”Det är do or die”

Av studenter med diagnos uppgav 78 procent att de inte får den hjälp och stöd som de behöver med studierna. Studenterna erbjöds lämna kommentarer om vad de vill ha för stöd, och mer individanpassade möjligheter att delta på utbildningen, handledning och möjlighet till mentor efterfrågades av flera. Några ville ha mer uppmuntran från lärare. Flera vittnar om hur jurist-

programmet har påverkat deras psykiska hälsa på ett negativt sätt. En student berättar:

”Jag hade aldrig dessa problem. Min psykiska hälsa har aldrig varit så dålig som när jag började plugga till jurist. Har inte fått stödet jag behöver och man har inte sympatiserat med min hälsa när jag önskat dispens till exempel till en kurs. Uppenbarligen får man inte bli dålig. Det är do or die.”

Några studenter hade inte behov av hjälp alls, andra önskar hjälp med studieteknik eller bättre möjligheter till dispens. En student menar att det saknas förståelse för diagnosen vid kontakt med institutionen och skriver:

”DISPENS, typ att NÅGON tog på allvar att NEJ jag kan inte ”bara ta mig samman” och skriva ihop det där PMet. Giltigt frånvaro hade varit rimligt, och borde vara självklart.”

”Tuff jargong”

Studenter utan diagnos fick svara på om de ändå ansåg sig behöva stöd i studierna,

44%
Har någon gång varit deprimerad

33%

Har mycket ångest

vilket 41 procent ville ha. Samtals hjälp kring stresshantering och hjälp med studieteknik var några förslag. Även här var det flera som önskade en mentor och i likhet med studenterna med diagnos var mer uppmuntran från lärare ett återkommande önskemål.

”Det hade räckt med att lärarna var mer vänliga och inte skrämde upp en inför varje kurs. Det är generellt en väldigt tuff jargong genom hela utbildningen.”, skriver en student.

Stress och betygshets är ett återkommande tema i kommentarerna. En student efterlyser någon att prata med som kan förklara att det går att leva ett bra liv oavsett vilka betyg man får. En annan skulle vilja att man pratar mer öppet om pressen, någonting hen beskriver som väldigt tabubelagt.

Resterande del av enkäten bestod av flervalfrågor, var frivillig att fylla i och riktade sig till de som inte i dagsläget har diagnosen depression. Den besvarades av 235 personer och baserades på depressionsenkäten PHQ-9, men utelämnade frågan om frekvens och kan inte användas för att självdiagnosticera depression. Om du miss-tänker att du kan vara deprimerad ska du alltid vända dig till en vårdmottagning.

Trötthet och sömnproblem

Under de senaste två veckorna hade 78 procent känt sig trötta och energilö-

sa. Samma period hade 65 procent haft problem att somna eller sovit för länge och 54 procent hade känt sig nedstämda, deprimerade eller känt att framtiden ser hopplös ut. Cirka 50 procent hade funnit lite intresse i och glädje i att göra saker och lika många hade dålig självkänsla, känt sig misslyckade eller att de svikit sig själv eller andra.

Dålig aptit upplevde 41 procent, 38 procent hade haft koncentrationssvårigheter och 10 procent hade haft tankar på döden eller självska-detankar. Lika många hade rört sig eller talat långsammare eller snabbare än vanligt, så att andra noterat det.

Dessa problem hade inneburit vissa svårigheter för 65

32%

Är mycket stressade

procent av studenterna, stora svårigheter för 12 procent och extrema svårigheter för 3 procent. Resterande 19 procent hade inte upplevt några svårigheter alls.

TEXT Vida Tenhunen Salehi
FOTO & ILLUSTRATION Thinkstock

21%

Lider idag av psykisk ohälsa eller en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning

56%

Känner inte till att Stockholms Universitet erbjuder studiestöd om man har en varaktig neuropsykiatrisk eller psykisk funktionsnedsättning.

”Vi kan ge stöd”

JONAS EBBESSON, dekan på Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, har tagit del av iusbärarens undersökning. – Lärarna har ett ansvar, säger han.

VI ÄR MEDVETNA om att det kan vara högt tempo och stressigt på juristprogrammet, och att studenter vill toppretera, säger Jonas Ebbesson. Så minns han att många upplevde programmet när han själv studerade.

Han understryker att man på Juridicum vill att studenter med psykisk ohälsa och olika funktionsnedsättningar, inklusive neuropsykiatriska funktionsnedsättningar också ska kunna plugga, och att det är relevant även ur ett icke-diskrimineringsperspektiv.

– Om en enkät visade att ingen på juristprogrammet hade någon neuropsykiatrisk funktionsnedsättning skulle jag bli förvånad och oroad, för det skulle se ut som att vi inte har plats för eller har uteslutit dem. Det är inget ovanligt inslag i samhället och det vore konstigt om det inte återspeglades på juristprogrammet, menar han.

– Universitetet kan ge stöd till studenter med särskilda behov. Jag kan inte bekräfta siffrorna i enkäten eftersom den inte är statistiskt verifierbar, men mot bakgrund av enkäten kan det finnas anledning för oss att göra en egen undersökning. Om en stor del av studenterna inte vet att det finns stöd att få, måste vi se om och hur informationen kan spridas effektivare.

VI DISKUTERAR problem med livspusslet som möjlig orsak till att psykisk ohälsa, eller någon typ av funktionsnedsättning, bryter ut. Jonas Ebbesson tror att det är ganska ovanligt att man under 4-5 års studier inte skulle vara med om en och annan extern faktor som gör studiesituationen jobbigare.

– Det är normalt och kan hända alla, det bör vi som undervisar och även andra studenter ha förståelse för. Därför finns det också stödresurser och hjälp att tillgå genom studievägledare och studenthälsan.

När rädslan och stressen över att svara fel, exempelvis på seminarier, kommer på tal funderar han över hur utbredd den är och vad den beror på. Lärarna, institutionen, studenterna, studentattityden, eller om det ena triggar det andra. Dekanen vill se kritiska och engagerade studenter som förhoppningsvis valt att läsa juridik för att de tycker det är spännande och viktigt.

– Studenter måste våga diskutera, våga säga fel och tillåta sig att spåna och fundera utan att vara helt säkra på att det är rätt. Man måste få tänka öppet och göra fel, annars lär man sig inte på djupet. En tillåtande miljö som stimulerar studenterna till diskussion är i sig en kvalitetsindikator för programmet.

– Där har självklart lärarna ett ansvar, fortsätter Ebbesson. Naturligtvis ska de inte själva raljera över svar, och de måste även reagera om studenternas attityd gentemot varandra är nedlåtande eller raljant. Det tror jag att de flesta klarar bra. Men kursutvärderingarna är viktiga. Då kan vi följa upp problem och diskutera med lärare som berörs. Det har hänt att lärare tagits bort från undervisningen, t ex om det funnits ett mönster som tyder på att det varit problem med läraren.

BETYGSHETSEN TROR han är värre nu än tidigare, möjligen kan samhällsutvecklingen ha bidragit till ökad stress och

press bland ungdomar och unga vuxna generellt. Han tror att betygshetsen är en stor stressfaktor och skulle inte ha något emot att betygssystemet ändrades, i så fall i samråd med de andra juridiska fakulteterna i Sverige. Betygssystemet ser ut som det gör delvis för att det serverar Domstolsverket, det underlättar dess ankningsförfarande.

– Ett visst mått av positiv stress att vilja prestera bör finnas, menar Ebbesson, och Juridicum måste säkerställa en hög kvalitet på utbildningen och de examinerade studenterna. Men en positiv studiemiljö, där studenterna blir tagna på allvar och där lärarna lyssnar, är viktig. Det måste institutionen upprätthålla.

TEXT Vida Tenhunen Salehi

FOTO Eva Dalin

Stockholms Universitet

En anonym juriststudent **UTAN DIAGNOS** berättar om livet på programmet.

”Jag känner mig ofta otillräcklig”

Hur mår du generellt?

– Väldigt bra, glad, positiv och har mycket energi. Jag har många intressen som jag lägger tid och energi på.

Vad är din relation till psykisk ohälsa?

– Några i min omgivning har lidit av psykisk ohälsa, t. ex. varit deprimerade eller haft ätstörningar.

Hur mår du på juristprogrammet?

– Det är lätt att känna av pressen och konkurrensen, det påverkar mig negativt och förtar en del motivation. Jag känner mig ofta stressad och otillräcklig.

Hur mår du innan programmet jämfört med nu?

– I livet i stort mår jag bättre nu än jag gjorde innan jag började studera juridik.

Vad tycker du om klimatet på juristprogrammet?

– Det är tråkigt att det är så anonym atmosfär på programmet, konkurrensen studenterna emellan märks. Ibland känns det som om man hellre tävlar än hjälper varandra igenom studierna.

Önskar du förändring?

– Ibland känns programmet bakåtsträvande. Mer per-

sonlig kontakt med lärarna vore positivt för att skapa en mer gemytlig stämning. Institutionen borde bli bättre på att förmedla en annan bild av verkligheten än att betygen är allt för att lyckas som jurist. Tonade man ner betygshetsen tror jag många skulle må bättre och ha roligare under utbildningen.

Hur gör du för att orka med kraven?

– Jag försöker prioritera saker jag mår bra av, som att träna eller umgås med vänner. Ofta känner man att man inte har tid, men i de flesta fall tjänar man på att ta en ledig timme med vännerna för att låta hjärnan vila från studierna.

Kan du prata med andra juriststudenter om det känns jobbigt?

– Mina närmsta kursare kan jag absolut prata med, det tror jag är viktigt, då kan man peppa varandra. Generellt skämtas det mycket om hur stressad man är och hur mycket ångest man har – samtidigt råder en uppfattning om att det ”ska” vara så och att det hör till att vara överneurotisk, vilket jag inte tror stämmer egentligen.

En anonym juriststudent **MED DIAGNOS** berättar för iusbäraren om livet på programmet.

”Kurskamraterna vet ingenting”

Vad har du för diagnos?

– Bipolär sjukdom (hette tidigare manodepressiv sjukdom) typ 2.

När fick du diagnosen?

– Första terminen på juristprogrammet. Jag var deprimerad, gick till husläkaren och fick en remiss. På psykiatriska mottagningen var jag istället speedad, hade tusen projekt på gång och skämtade med psykologen. Då började jag utredas.

Hur har studierna fungerat, före och efter diagnosen?

– Innan medicineringen hade jag hypomaniska perioder. Tankarna rusade, jag behövde nästan ingen sömn och kunde plugga dygnet runt. Jag kände mig kreativ, intelligent, och fick jättebra betyg. Därför klarade jag skolan trots depressionerna. Idag är jag lyckligare och mer balanserad.

Hur påverkar juristprogrammet ditt mående?

– Betygshetsen hjälper inte. Jag tvingades ändra mitt liv och börja medicinera hjär-

nan under programmet, självklart har det påverkat betygen negativt. Att samtidigt känna pressen att leva upp till något som jag för tillfället inte har förutsättningar att klara av är frustrerande. Kurskamraterna hetsar värst.

Önskar du någon förändring?

– Studenter måste sluta stressa upp varandra. Lärare måste tänka sig för när de pratar om psykisk sjukdom, några sprider okunskap i undervisningen. Det känns hemskt att kamraterna lyssnar då. Jag känner absolut inte igen mig i bilden av ”psykiskt sjuka”, det är det nog få av oss som gör. Jag passerar absolut som normal.

Kan du vara öppen med andra juriststudenter om diagnosen?

– Nej, det finns många missuppfattningar kring min diagnos. Jag önskar jag kunde berätta, det skulle nog bredda mångas perspektiv och utmana deras fördomar.

TEXT Vida Tenhunen Salehi

STUDIESTÖD

PÅ STOCKHOLMS UNIVERSITET

För dig med psykisk eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

Det behöver inte röra sig om en bestående funktionsnedsättning, dvs. om du är deprimerad nu kan du få hjälp och behöver inte styrka att du kommer vara deprimerad för all framtid. Snabbt övergående tillstånd eller skador omfattas inte av begreppet, till exempel om man brutit armen. Då får man istället kontakta institutionen. För att få stöd och bli resursstudent måste det alltså röra sig om en varaktig funktionsnedsättning.

Man måste styrka sitt tillstånd med intyg, vilket är bra att veta för att inte överraskas när man väl tagit steget att boka in en tid. Ett intyg där läkare eller psykolog beskriver ditt tillstånd räcker. Det måste framgå att besvären inte är snabbt övergående. Upplys din läkare eller psykolog om det här så att denne kan formulera sig på ett sätt som belyser ditt tillstånd varaktighet.

Vem vänder du dig till?

Samordnarna för studenter med funktionsnedsättning sitter i Studenthuset (hus Beta), det nybyggda huset intill Södra husets hus A och B. Mejladress för tidsbokning: studentstod@su.se. Det finns även drop-in på tisdagar kl. 14.00–16.00 i Studenthuset i rum 234-236 och 239. För mer info se www.su.se/funktionsnedsattning.

Det är samordnaren du ska visa ditt intyg för. När intyget godkänns så får du ett nytt intyg från samordnaren med rekommenderade stödåtgärder (det kan t.ex. röra sig om mentorsstöd, anteckningshjälp, tillgång till resursrum, förlängd examinationstid eller alternativ examinationsform, som muntlig tenta).

Intyget ska du ta med dig till kontaktpersonen på institutionen. På Juridicum är detta biträdande studierektorn Viktoria Pettersson som nås på: viktoria.pettersson@juridicum.su.se.

Om studieverkstaden och studenthälsovården – För dig som vill ha stöd i studierna, tycker kraven är för höga eller helt enkelt bara inte vet var du ska vända dig.

Studenthälsan har mottagning på Studentpalatset vid Odenplan, Norrtullsgatan 2. Har du huvudvärk? Magont? Ont i kroppen? Ängest, stress, oro, nedstämdhet? Eller något annat som får dig att må dåligt eller att du känner att något inte stämmer? Ta det på allvar och vänd dig till Studenthälsan i god tid. Hellre ett besök för mycket än ett för lite. De har tystnadsplikt och besöken är avgiftsfria. Besök deras öppna mottagning tisdag- torsdag kl. 13.00 – 16.00. På SU finns en öppen mottagning om det är lättare att först gå dit, måndag-torsdag kl. 12.00–16.00 i Studenthuset rum 228-230. Du kan också ringa psykolog/psykoterapeut på 08-674 76 99 måndag – torsdag kl. 15.00–16.00 eller sjuksköterska på 08-674 77 00 tisdag - torsdag kl. 13.00–16.00. Läs mer på www.studenthalsanistockholm.se.

Studieverkstaden är den ena delen av vad som kallas studie- och språkverkstaden. Studieverkstaden är kostnadsfri för oss studenter på SU, de erbjuder enskild handledning, föreläsningar och kurser om studieteknik. De kommande föreläsningarna är på följande tider:

Fredag 8/5, 13.00-15.45

(Ekosalen Studenthuset)

Måndag 11/5, 13.00-15.00

NÅGRA BEGREPP:

Varaktig funktionsnedsättning = t.ex. räknas neuropsykiatriska tillstånd, psykiska besvär och dyslexi till denna kategori.

Psykiska besvär = t.ex. depression, ångestsyndrom, social fobi osv.

Neuropsykiatriska tillstånd = t.ex. adhd, Aspergers syndrom, Tourettes m fl.

Studieplanering och uppskjutande (Ekosalen Studenthuset)

Onsdag 27/5, 13.00-15.45

(Ekosalen Studenthuset)

Måndag 8/6, 13.00-15.45

(Ekosalen Studenthuset)

Anmälan till en föreläsning om studieteknik sker till: studieverkstaden@su.se. Studieverkstaden har även drop-in på tisdagar 14.00 – 16.00 i rum 156 i Studenthuset (Beta). Om du vill boka individuell handledningstid (vilket rekommenderas först efter du gått på en föreläsning eller kurs) kan du boka det på tel. 08-16 25 46 eller mejla adressen ovan.

TEXT Vida Tenhunen Salehi

Källor: www.su.se, www.jurinst.su.se, häftena "Studera med funktionsnedsättning – En guide för studenter HT14/VT15" och "Studenthandbok – För dig som studerar vid Stockholms Universitet" (finns att hämta i t.ex. Studenthuset).

VÄX MED WISTRAND

HAR DU EN STARK VILJA att lösa affärsjuridiska utmaningar? Är du ambitiös, nyfiken och prestigelös? Då kommer du att växa hos Wistrand. Som jurist hos oss får du tidigt ansvarsfulla uppgifter och handledning av erfarna kollegor. Wistrand grundades 1915. I dag är vi en av Sveriges ledande advokatbyråer inom affärsjuridik.

WISTRAND
ADVOKATBYRÅ

Room for individuality, space for success

The business law market is dynamic and ever-changing, which calls for flexibility and diversity. That is why we are looking for individuals with different backgrounds and personalities to be part of our team. If you possess flexibility, imagination and ambition, we can offer you opportunities within Swedish and international business law. Our unique cross-border approach has taken us out into the world, with offices in more than 40 countries, and it could also be your path to an exciting and successful career in international business law.

Take your first step by visiting us at:
www.dlanordic.se

Bolagsjurist på SVT – så är det

ETT ANNORLUNDA, VÄLKÄNT STÄLLE som är "mitt i smeten av samhället". Det var det som lockade när Tobias Nilsson för drygt två år sedan satte sin fot på Sveriges Televisions juridikavdelning.

FÖRSTA åren efter juristprogrammet jobbade han på byråerna Ramberg och Baker & McKenzie. Det var tillfälligheter som gjorde att han började jobba som bolagsjurist på SVT.

Även om det finns en särskild upphandlingsavdelning på företaget var det hans tidigare erfarenheter från just upphandlingsområdet som vägde tungt när han fick anställningen. Oftast brukar företaget vara intresserade av erfarenheter inom immaterialrätt och upphovsrätt när de rekryterar. Hans jobb innehåller dock båda delarna.

Vanliga arbetsuppgifter kan vara upphandling av produktionsteknik, att konsultera en journalist som vill filma på ett visst ställe, svara på frågor om bild- och musikkärligheter eller skriva avtal åt en utrikeskorrespondent och dennes hjälpredda som finns på plats utomlands.

– Det är inte alltid så avancerad juridik, utan det handlar ofta om att lösa

praktiska problem som har juridisk anknytning.

Eftersom rådgivning till andra, icke-jurister på företaget är en stor del av jobbet är de personliga egenskaperna viktiga på hans arbetsplats förklarar Tobias Nilsson.

– Vissa behöver mycket vägledning, de vet kanske inte själva vad de frågar efter. Det går därför inte bara sitta och ta emot en fråga, man måste själv vara aktiv.

En rolig del av jobbet, berättar Tobias Nilsson är att de anställda som de hjälper oftast visar stor uppskattning, trots att det juristerna gör ingår i arbetsuppgifterna.

SVT:s juridikavdelning beskrivs som en platt organisation. Av de totalt tio bolagsjuristerna arbetar en person som chefsjurist och en annan har specialområdet rättighetsfrågor. Karriärmöjligheterna handlar främst om att bli ansvarig för större och känsligare projekt. Med sina knappt två år i företaget ligger Tobias Nilsson i lä vad det gäller anställningstid. De sammanlagda arbetsåren för kollegorna är över 80 år.

TOBIAS NILSSON tycker att en av de bästa bitarna med jobbet är att bolagsjuristerna får hantera saker själva.

– Alla hjälps åt men man har ändå sina egna klienter, det är frihet under ansvar.

Han upplever också att jobbet kan an-

passas mycket efter individen.

– Det finns ingen strikt ram. Fokus är att man gör ett bra jobb.

Det han upplever som mindre bra med att vara bolagsjurist på SVT är att frågor kan ta lång tid.

– Projekt kan dra ut på tiden. Jag har ett

exempel på projekt som tagit nästan två år, då mejlar man någon och får svar efter en månad. På byrå är det högre tempo, där fakturerar man ju timmar.

Det är sju år sedan Tobias Nilsson tog juristexamen vid Stockholms universitet. Även om utbildningen inte direkt kan sägas vara anpassad efter jobbet som bolagsjurist är han nöjd med undervisningens upplägg.

– Bredden som utbildningen ger hjälper till att se potentiella risker när man ska lösa en klients problem. Man lär sig också att skriva bra. Samtidigt har jag väl bara gjort tre rättsutredningar sedan jag började här på SVT. På universitetet är det mycket fokus på att hitta "rätt svar" men i verkligheten är ju det svar man letar efter beroende på den part man företräder.

Hans råd till studenter är att ta ämnen på allvar.

– Man vet inte vart man hamnar. Till exempel IP-rätten hade jag svårt att förstå nyttan i men så sitter man där med någon utländsk part, då är det skönt att ha den där kunskapen i bakhuvudet.

TEXT Jaqueline Balcer Bednarska

FOTO Anders Strömquist/SVT

Debattnivån kring samtyckeslagstiftning

SOM juriststudent, eller verksam jurist för den delen med, känner många igen scenariot när en vän eller bekant på en social tillställning börjar diskutera ett aktuellt sexualbrottsmål; hur klyschorna haglar om ”vart är rätts-samhället på väg?” och hur ”vi behöver en samtyckeslagstiftning!”. Det jag observerat, genomgående i alla diskussioner är bristen på grundläggande processrättslig kunskap bland allmänheten. Helt enkelt att det inte går att fälla en person utan bevis att denne begått ett brott. Denna bristande kunskap hos vänner men främst medierna (tredje statsmakten) själva gör att debatten blir skev.

Det jag finner att majoriteten missar, efter att jag ögnat igenom klickjagande krönikörers^{1,2,3} artiklar är att det är subjektiva åsikter framförda av en person i textform. Det är inte juridik. Detta leder till att allmänhetens kunskap om problematiken, ord mot ordsituationen och bevisbörda, i sexualbrottsmål är minimal och att debattnivån blir därefter. Fokus blir på populistiska lösningar som presenteras till politikerna. Politikerna⁴ är inte sena med att nappa på erbjudandet och startar debatter om att en samtyckeslag skulle lösa problemen med att ge fler fällande domar i våldtäktsmål.

VIDARE ÄR det skrämmande hur debattörer och tyckare i medierna sällan har läst på gällande rätt⁵, eller ens domen i

sig som de kommenterar i sina debattartiklar. En förenklad sammanfattning av svåra våldtäktsfall är att ord stod mot ord. Men när medierapporteringen i stället ger oss offret mot domstolen-vinkeln blir allmänhetens förståelse för de många olika fallens problematik skev. Det begränsar kvaliteten på såväl debatten som de lösningar som framförs. Exempelvis genom att vi nu ägnar nästan all fokus åt samtyckeslagstiftning – trots att en sådan förmodligen inte skulle lösa de fall där ord står mot ord.

Jag tycker att avlönade opinionsbildare på landets största mediehus har ansvar att läsa på om det de skriver om^{6,7}. Det är inte ett orimligt ställt krav direkt – att begära kvalitativ brottsmålsjuridik som är lättillgänglig tror jag skulle nära intresset bland allmänheten också. Del av problematiken är att medierna inte längre har råd med specialiserade kriminaljournalister. Om inte kunskap om anledningen till varför domstolen väljer att fria i våldtäktsmål kommer fram i artiklarna, varför då ens skriva i ämnet och sprida missuppfattningar samt tron på att populistiska lösningar ska lösa problemen?

DET FINNS självklart en god tanke med att lagen ska vara normbildande och verka för ett civiliserat samhälle. Men, det går inte att lagstifta fram ett fungerande samhälle enbart! Personligen är jag för

en oaksamhetslagstiftning kring sexualbrott då samtycke redan finns reglerat i gällande rätt. Med ett oaksamhetsbrott kan vi, utan att sänka beviskraven, få fler fällande domar. Såsom vi har vid vårdslöshet i trafik och vållande till kroppsskada (det krävs inget uppsåt utan endast att det föreligger oaksamhet). För många andra brottsliga gärningar är det en självklarhet att lagstiftaren kompletterar kravet på uppsåt med ett oaksamhetsbrott.

DÄRMEDE MÅSTE medierna höja nivån på debatten och faktiskt lyssna på oss som arbetar med detta. För fram fler jurister i debatten, inte enbart de som är part i målen som diskuteras. Sluta tala om för allmänheten vad som är fel och fråga oss i stället vad som kan hjälpa! Hur rätts-säker kan samtyckeslag vara? Kan oaksamhetslagstiftning vara rätt väg att gå? Många frågor som kompetenta jurister/domare kan debattera. Det finns mer att göra på våldtäktsområdet. Men det handlar mindre om lagstiftning och mer om hur polis och åklagare fortfarande inte gör det de ska. Det den nuvarande debatten i de stora medierna gör är att ge folk en felaktig bild av verkligheten. Det kan väl inte vara målet?

TEXT Harri Korhonen

1. DN.se Lundmålet ”Frias från våldtäkt trots protester” 10 januari – TT notis
 2. Metro.se Lundmålet ”Man frias från våldtäkt – trots kvinnans desperata protester” – Evelina Olsson 10 januari 2014
 3. Aftonbladet Stureplansmålet ”Flicka tvingad till grovt sex” – Olle Castelius 5 maj 2007
 4. Stefan Löfven – Regeringsförklaring 3 oktober 2014

5. DN.se Om hashtaggen mörkertalet ”Enorm respons på Twitter om okända våldtäkter” – Katarina Lagerwall 30 december 2013
 6. Sydsvenskan Om samtyckeslag ”Samtycke är självklart” – Carl Kling 29 januari 2014
 7. Nyheter24.se Om samtycke ”Nyheter24 tar ställning: Vi är för samtycke” – Henrik Eriksson och Irene Pozar 2 juni 2014

Look no further.

You have a goal: a career step that takes you further.
We have a promise: to reward your commitment by investing in your skills and development. Here at Roschier we are advisors with a strong purpose. Determined and ambitious people who rise to the challenge and never stop learning. Who get deeply involved, dig in, and don't give up until we succeed. Who ensure advice that reaches beyond the obvious by working closely with our clients, making their reality our own. Does that sound like you?

Take a look at www.roschier.com

ROSCHIER

STOCKHOLMS JURISTSTUDENTLIV – EN VALMÖJLIGHET

VÅRENS STUDENTFESTER är i full gång för de nuvarande juriststudenterna. Påståendet om att Stockholm har ett attraktivt studentliv har flera gånger ifrågasatts, speciellt i jämförelse med landets andra storstäder. Är ryktena befogade?

VARJE torsdagskväll håller Juridiska föreningens klubbmästeri Juristernas hus öppet med ambition om att det ska finnas en trygg mötesplats där studenterna ska kunna samlas. Varje vecka arrangeras olika teman med anknytning till vad som för tidpunkten är aktuellt. Bakom baren jobbar studenter från klubbmästeriet och personalen vill mer än gärna värva ny medlemmar. Det som krävs för att bli en "klubbis" är att provjobba en torsdagskväll och en fest, sedan är det upp till en själv att välja omfånget av sitt engagemang.

"Det serveras inte på ett silverfat"

Karolina Andersson, 22 år, nuvarande klubbmästare, går femte terminen på juristprogrammet och bestämde sig redan sin första termin för att leta upp vilka föreningar som fanns möjlighet att engagera sig. Enligt Karolina är det bästa med Juristernas hus att det är en naturlig mötespunkt. Hon vill upp-

mana nya studenter att inte glömma bort att ha roligt – inte bara studera.

På frågan vad hon tycker om Stockholms juriststudentliv, anser hon att det finns om än något dolt.

– Det är fantastiskt! Men det serveras inte på ett silverfat.

ATT STOCKHOLMS juriststudentliv är något man själv får välja att engagera sig i är något David Edsman, 26 år, håller med om. Han har själv endast missat en torsdagskväll på Juristernas hus sedan hans första termin och är en trogen medlem i klubbmästeriet.

– Det är perfekt att komma hit, slappna av och träffa likasinnade som förstår ens situation, säger David.

"De som vill kan vara med"

Till Juristernas hus kommer även färdigutbildade jurister. Bo Eriksson, 29 år, färdigutbildad sedan i höstas, och tycker att puben har haft stor betydelse för studietiden.

– Jag är själv en gammal klubbare och

de som vill kan vara med, säger Bo.

Men till puben drar sig även nya juriststudenter, Milton Louthander, 25 år, Nima Dadgaranfar, 28 år, Tengiz Adamachvili, 19 år, och Robin Hernborg, 28 år, går alla första terminen och menar att Stockholms studentliv är överraskande bra – i alla fall för juriststudenter. – Det är väl ingen hemlighet att ingen tycker att det är bra, men på juristprogrammet är det bra, säger Milton.

Ett annorlunda synsätt

Att studentlivet i Stockholm ifrågasätts i jämförelse med andra storstäder är något Stockholms studenter är medvetna om. Tveksamheten till Stockholms förmåga att engagera studenter är något Jacob Ghazi,

Bo Eriksson, 29 år, färdigutbildad

Karolina Andersson
22 år, termin 5

David Edsman 26 år, termin 3

21 år, tidigare studerande i Uppsala, tros sig kunna svaret på.

- I Stockholm är studierna mer som en arbetsplats, mer än en social plats, säger Jacob.

Trots ifrågasättandet tenderar Juristernas hus vara en viktig plats för studenternas möjlighet att nätverka. Sandra Evertsson, 20 år, studerar museer och kultur och besöker Juristernas hus för att träffa andra studerande där ibland Molly Brander, 20 år, som läser tredje terminen på juristprogrammet.

- Det bästa är att komma hit och umgås med folk man inte ser varje dag från andra terminer, på juristlinjen är studentlivet fantastiskt! säger Molly.

Valet att engagera sig är något Stockholms studenter får ta ställning till, då möjligheterna finns om man så vill. En sak är säker:

Molly Brander 20 år Sandra Evertsson 20 år, termin 3

En kväll i veckan utgör juristernas hus den perfekta mötesplatsen för studerande från olika terminer och program - I alla fall om vi frågar juriststudenterna själva.

TEXT OCH FOTO Annelie BrithenLundbäck & Matilda Gustafsson

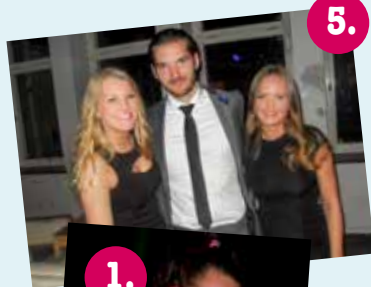
Milton Louthander 25 år Nima Dadgaranfar 28år, Tengiz Adamachvili 19år, Robin Hernborg 28år, termin 1

EN INBLICK I 3P-SITTING

DEN juridiska föreningen gick ihop med den Medicinska föreningen och Föreningen ekonomerna för att skapa en sittning: Pengar Piller & Paragrafer. Syftet med sittningen var att få de tre föreningarna att interagera med varandra. Det hjälper studenter att skapa kontakter inte bara över terminsgränserna utan även utanför sina egna program. Eftersom studentlivet till stora delar existerar för dem som aktivt söker det, bestod sittningen främst av människor som ville knyta kontakter, mingla och uppleva Stockholms studentliv.

Alla studenter hade rosetter med individuella färger för program. Juristernas blå, ekonomernas vita och läkarnas röda. Detta resulterade i att man under början av kvällen kom att hålla större koll på vem man pratade med och vilket program personen i fråga gick. Sedan, eftersom kvällen fortlöpte, försvann rosetternas betydelse och vi kände istället gemenskapen i att vi alla i grund och botten var en och samma sak: nördar, som kvällens spex så fint lade fram det.

TEXT Annelie BrithenLundbäck & Matilda Gustafsson

5.

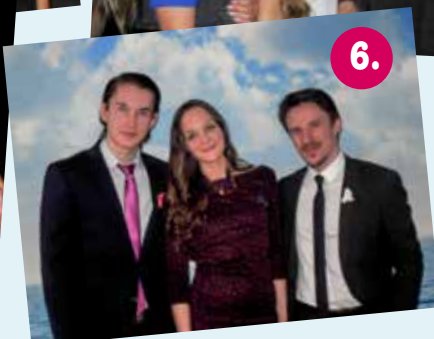
3.

2.

1.

6.

4.

1. Ludvig Konnebäck, den ena gitarristen i JF:s husband som spelade på eventet.

2. Emma Johansson, trummis i JF:s husband.

3. - Jag gick på «Pengar Piller & Paragrafer» för att jag vill bli aktiv i Föreningen Ekonomerna, och även lära känna juridik- och medicinstudenter, sa ekonomistudenten Hanna Seldée, till vänster på bilden, med sina studiekamrater Madeleine Ivars och Ellen Lee.

4. Soroosh Avesta firade att han skrivit tentan i processrätt med att gå på «Pengar, Piller, Paragrafer»

5. Ellen Karp Jakobsson, Viktor Ström och Evelina Strömberg, tre temrin 1-JF:are på «Pengar Piller & Paragrafer».

7. Medicinstudenten Mattias Vidgren, juridikstudenten Mikaela Nordh och ekonomistudenten Victor Vesterstrand på Pengar Piller Paragrafer.

DU KAN ALLT OM UPPHOVSRÄTTER I DEN DIGITALA MILJÖN.

MEN VET DU I VILKEN MUSIKSTIL FORRÓ HAR SITT URSPRUNG?

Vi vet redan att du kan lagen och är intresserad av affärer. Det gäller alla i den här branschen. Berätta hellre för oss om det där barndomsintresset som har vuxit till en fascination, hobbyn som lägger beslag på halva din fritid eller din besatthet av områden vi andra knappt kan stava till.

Lindahl är en av Sveriges ledande advokatbyråer. Vi har tagit oss hit genom att kombinera jobberfarenhet med kunskap hämtad från världen utanför kontoret – där affärer görs. Därför söker vi dig som kan och vet saker även utanför affärsjuridiken. Du som i slutändan kan visa oss och våra klienter vad riktig specialistkunskap är.

Välkommen till lindahl.se

LINDAHL

Finns det ett dolt värde i begagnade böcker?

Det är ingen stor hemlighet att det är väldigt mycket kurslitteratur som måste köpas in till varje kurs och för den delen flertalet kurser per termin.

FÖR de flesta av oss tär det lite på kassan och det är bara att bita i det sura äpplet och köpa allt begagnat. Jag, som så många andra, suckade instinktivt och tänkte "Kaffefläckar, klottter och trasiga böcker". Det var under min första kurs på juristprogrammet då jag köpte boken om Skadeståndsrätt till den juridiska introduktionskursen som jag insåg vilken guldgruva detta faktiskt kan visa sig vara. Bokens tidigare ägare hade inte endast gjort relevanta överstrykningar för sin egen skull. Utan även lämnat kommentarer till de olika kapitlen samt lämnat små sammanfattningar efter extra matiga stycken. Här och var kunde jag även hitta små meddelanden

om att vissa stycken var extra viktiga att läsa.

Detta gjorde mig så glad. Inte bara för att få en liten hjälpande hand i studierna, utan även för att detta talade emot skräckhistorier om rivalitet på programmet, betygshets och studenter som saboterar för varandra genom att exempelvis gömma böcker i biblioteket eller riva ut sidor. Det finns ändå en viss solidaritet bland studenterna på juristprogrammet. En vilja att hjälpa personen på terminen efter som förmodligen går genom samma stress som man själv gjorde under den kursen. Många på första terminen kliver in i det höga tempot på juristlinjen utan att ha studerat på universitetsnivå förut och att finna lite riktlinjer som en extra studiehjälp genom begagnad kurslitteratur kan vara till en väldigt stor hjälp.

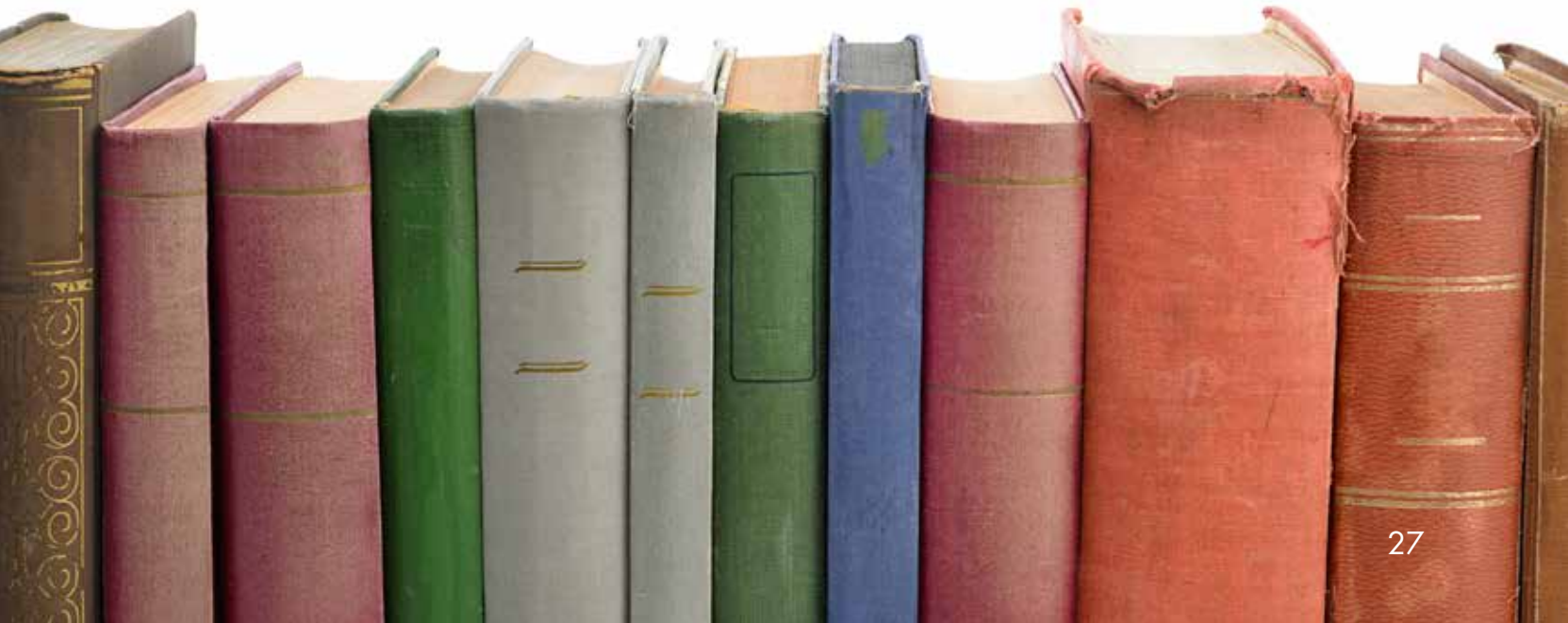
NU EFTER att även ha avklarat Europarätten så inser jag som en slentrianmässig skumläsare att jag förmodligen hade missat väldigt många viktiga delar om det inte var för simpla understrykningar

eller de små sammanfattningarna uppe i hörnet som turligt nog visade sig även i min upplaga av Europarättens grunder.

Nu vet jag att det finns dem som inte delar min åsikt och endast ser att understrykningar och kommentarer är klottrigt och störande när de läser. Men jag vet också att det finns fler som jag, som har uppskattat de små hjälpmedel som har skrivits ner i marginalen. Som inte längre suckar över att behöva köpa allt begagnat utan istället går och hoppas på att finna en bok med många hjälpande kommentarer och sammanfattningar som gör kursen lite lättare att förstå sig på.

Frågan är om begagnade böcker som dessa med små studieriktlinjer är något vanligt förekommande eller om jag bara råkade på en riktigt dold skatt under min första kurs på juristprogrammet som får mig att febrilt leta efter fler.

TEXT Annelie Brithen Lundbäck
FOTO Thinkstock

Från fastigheter till flyktingar

TVÅ ÅR HAR GÅTT SEDAN ÅSA FÄLT tog examen från juristprogrammet. Sedan dess har juridiken tagit henne från småstadens fastighetsrätt på byrå till migrationsrättens internationella vardag som notarie på förvaltningsrätten.

– Man lär sig mycket om världen, nu har jag blivit nyfiken på att se mer av Afrika, säger hon.

ÅSA Fält tog jur kand i Stockholm och var under studietiden tidvis aktiv i JF, genom Internationella kommittén och i förebereelserna till Juristdagarna. Hon tog examen våren 2013 och fick då jobb som biträdande jurist på Gärdlunds advokatbyrå, vars ägare Lasse Gärdlund en del av iusbararens läsare har träffat som lärare i speciell fastighetsrätt. Det är en liten byrå i Norrtälje, och Åsa berättar om den småstadsprägel som arbetet fick:

– Det var mycket fastighetsrätt, som bl.a. kunde gälla bryggor, vatten, gränser och servitut. I Norrtälje finns många gamla tomter där fastigheter

bildats utan så mycket eftertanke, vilket gjort att invånare inte kan komma till sin tomt på kommunal väg. De behöver då nyttja någon annans tomt för detta, för att komma åt en brygga eller en pump eller liknande. Oftast kunde vi lösa uppkomna problem mellan grannar genom t.ex. servitutsavtal, utan att behöva gå till domstol.

Omväxlande byråjobb

– Jag var också målsägandebiträde i några mindre brottmål, bl.a. om misshandel. Bland det mest stimulerande var, att på en byrå med bara två advokater, tre biträdande jurister och en sekreterare får man ofta följa och arbeta med ett ärende från ax till limpa. En speciell sak med en småstadsbyrå är att man ofta träffar klienter eller motparter när man går på lunch eller shoppa.

EFTER DRYGT ett år på Gärdlunds började Åsa notarietjänst på Förvaltningsrätten i Stockholm, som var hennes förstahandsval i ansökan. Där ska hon, eftersom hon får räkna av ett halvår för tiden på Gärdlunds, göra tre placeringar à sex månader. De som inte har avräkning gör numera oftast tre placeringar à åtta månader. Hon säger att bytet från Gärdlunds till förvaltningsrätten medförde en liten nedgång i lön, men ingen stor sänkning. Förvaltningsrätten i Stockholm har i nuvarande organisation tre avdelningar: allmänna, skatt och migration. Åsa har just slutfört sin place-

ring på migration, och var då på en enhet som är mest specialiserad på Afrika.

– De utvandringsländer som mest förekom på enheten var Somalia, Eritrea, Etiopien, Nigeria och Sudan, men även Mongoliet.

“ Vi släppte den förvarstagne, för Migrationsverket hade gjort ett fel i handläggningen.

Livsavgörande migrationsmål

Jag frågar Åsa Fält hur det har känts att jobba med mål som är så betydelsefulla för en persons framtid, dvs. om hen får stanna i Sverige. Hon svarar:

– Det är ibland tungt och jobbigt, eftersom det är fråga om så livsavgörande beslut. Men det var väldigt bra människor på enheten som man kunde prata med, och som kunde hjälpa en att se saken i ett större perspektiv. Då ämnet migration är så omdebatterat i media just nu var det ibland svårt att koppla av detta på fritiden.

Gällande migranter från ”Afrikas horn” används ofta språkanalyser för att mer exakt fastställa deras ursprung. Detta uppmärksammades i fjol när Uppdrag Granskning gjorde ett program vari hävdades att en språkanalytiker som ofta anlätts av Migrationsverket, bl.a. avseende flyktingar från Somalia, hade ljugit om sina meriter och språkkunskaper

samt var dömd för flera brott. Åsa kan inte uttala sig om denne enskilde person eller föregripa den pågående utredningen av fallet, men menar att språkanalyser generellt kan vara berättigade.

– Det råder fri bevisföring och fri bevisvärdering i Sverige. I dessa mål, när personerna ofta inte har några papper och

ibland inte kan styrka sitt ursprung med sin historia, är det svårt att få fram något bättre bevismedel än språkanalyser. De erbjuds av Migrationsverket till den sökande för att denna ska kunna göra sin hemvist sannolik.

MEDAN ÅSA på Gärdlunds fick träffa få kollegor men många parter personligen, är det tvärtom på Förvaltningsrätten i Stockholm, som är Sveriges största domstol men där handläggningen oftast är skriftlig. I migrationsmål är det dock ofta muntlig förhandling. Åsa hann vara protokollförare i åtta mål om asyl och ett om förvar. Det sistnämnda sker när det misstänks att någon som ska utvisas kommer att hålla sig undan, och det är likt alla frihetsberövanden i Sverige strikt reglerat.

– Vi släppte den förvarstagne, för Migrationsverket hade gjort ett fel i handläggningen.

Nya utmaningar

Dagen för denna intervju har Åsa inlett sin andra placering på förvaltningsrätten, nämligen på skatteavdelningen, som också handlägger mål om bl.a. CSN-återbetalning och färdtjänst. Hon säger att hon gärna hade stannat längre på migration, men att det också ska bli skönt att byta de tunga asylmålen mot skattemål som ”bara” gäller pengar, även om det ibland kan vara mycket pengar. Genom sin så kallade ettårsbehörighet kommer Åsa att få döma på delegation i mål om trängselskatt. Hon ska göra sin tredje och sista placering på allmänna avdelningen, där man bl.a. får vara med på muntliga förhandlingar om tvångsvård och skriva domsförslag om detta, och där behöriga notarier även kan få döma med nämndemän i mål om socialbidrag och körkort. Jag frågar Åsa Fält vad hon vill göra efter notariatjänsten. Hon svarar:

– Jag skulle definitivt kunna stanna på förvaltningsrätten en tid som föredragande, men jag kan också tänka mig att gå till någon annan myndighet eller till privata sektorn. Även domarbanan har jag funderat på, men jag vet att det är hård konkurrens om fiskalsplatserna i Stockholm, och jag vill gärna bo kvar i huvudstaden.

TEXT och FOTO David Munck
FOTO s. 29 Thinkstock

FRÅGA arbets- rättaren REBECCA

REBECCA HENRIQUES arbetar som arbetsrättsjurist och förhandlare hos Transportgruppen som är en samarbetsorganisation för arbetsgivar- och branschförbund inom transportnäringen. Rebecca har examen i juridik och en fil. kand. i personal och arbetslivsfrågor. Hon ansvarar även för den årliga sammanställningen av Karnovs författningssamling i arbetsrätt.

Semester i 3 veckor

Fråga: Jag arbetar på ett företag och har rätt till 25 dagars semester per år enligt mitt anställningsavtal. Eftersom jag ska plugga på heltid nästa år så vill jag gärna arbeta så mycket som det går för att spara pengar till terminerna. Jag vill därför bara ha 3 veckor semester i år. Min chef säger att det inte är möjligt och att jag måste ta ut minst 4 veckor under sommaren. Stämmer det verkligen? Är det inte jag som bestämmer när och hur mycket semester jag vill ha?

Svar: Tack för din fråga!

Så här innan semestertider så funderar många kring sin semester. Du har ett dilemma att du vill arbeta så mycket du kan, medan din arbetsgivare vill att du tar fyra veckors semester i sommar.

Enligt semesterlagen så ska huvudsemestern på fyra veckor förläggas under perioden juni-augusti. Arbetsgivaren har en skyldighet att se till att de anställda får den lagstadgade semestern som man har rätt till. Det är därför aldrig möjligt att få ut sin semester i pengar eftersom arbetsgivaren i sådant fall kan bli skadeståndsskyldig för brott mot semesterlagen.

Huvudregeln är att förläggningen av

huvudsemestern ska göras i samråd med de anställda, vilket vanligtvis sker genom att de anställda får önska när man vill vara ledig. Kommer man inte överens så får arbetsgivaren besluta ensidigt om förläggandet av semestern. Det här innebär att din arbetsgivare är skyldig att lägga ut minst 20 dagar, dvs 4 veckor, av din semester under året och du har rätt att spara 5 dagar i maximalt 5 år enligt semesterlagen.

Om det är så att du inte vill vara ledig mer än tre veckor i sommar så rekommenderar jag att du talar med din chef igen eftersom det är möjligt att genom avtal med anställda komma överens om att huvudsemestern ska förläggas till

Har du också en arbetsrättsfråga som du vill få svar på?

Mejla till arbetsratt@jurstud.com

tionen har lett till att jag inte mår bra psykiskt eftersom jag sover dåligt och konstant känner mig stressad. Nu har jag varit hos en läkare som tog det här på allvar och jag har nu blivit sjukskriven på halvtid fram till juni pga. utmattningssyndrom. Jag vill helst inte att min chef eller mina kollegor ska få veta att jag blivit sjuk av all stress, måste jag berätta det?

Svar: Hej, det är aldrig roligt att bli sjukskriven och du har agerat helt riktigt som varit hos läkaren och fått ett läkarintyg eftersom detta är en förutsättning för att du ska ha rätt till sjuklön från den åttonde sjukdagen. Läkarintyget styrker dessutom att du har en nedsatt förmåga för din arbetsgivare. Det är klokt att beskriva noggrant för läkaren hur din arbetssituation ser ut för att läkaren ska komma fram till om åtgärder behöver föras för att du ska kunna återgå till arbetet. På första sidan av ditt läkarintyg så framgår uppgifterna om din diagnos och på sidan två framgår det enbart hur länge du är sjukskriven samt vilken arbetsförmåga du har. Ett läkarintyg behöver inte innehålla uppgifter om diagnosen och du har därför rätt att inte visa den första sidan alternativt be läkaren om ett intyg utan diagnos. Arbetsgivaren har ett rehabiliteringsansvar och eftersom din arbetssituation har lett till din sjukskrivning så är det en större chans att du kan få en förändring på din arbetsplats om din arbetsgivare vet din diagnos, men givetvis är beslutet ditt.

Uppsägningstid

Fråga: Hej, jag har varit anställd hos ett företag i drygt ett år och har nu fått ett erbjudande från ett annat företag som jag är mycket intresserad av. På mitt anställningsavtal framgår det att jag har en "ömsesidig uppsägningstid på 3 månader". Jag skulle helst av allt vilja börja på det nya företaget direkt, men misstänker att jag måste arbeta

hela min uppsägningstid, stämmer det eller kan jag sluta tidigare på företaget?

Svar: Hej! Det är alltid roligt att få nya möjligheter och frågan är hur snart du kan börja arbeta hos det andra företaget. Jag förutsätter i mitt svar att du har en tillsvidareanställning, dvs. en "fast anställning".

Regler om uppsägningstid finns i lagen om anställningsskydd (LAS) 11 §. Det är tillåtet att göra avsteg i kollektivavtal, så om du omfattas av ett kollektivavtal så ska du följa den uppsägningstid som anges där. Om du inte omfattas av ett kollektivavtal så är det 11 § i LAS som gäller som huvudregel. I LAS står det att för både arbetsgivare och arbetstagare gäller en minsta uppsägningstid av en månad. Din uppsägningstid är därför minst en månad, så tidigare än så kan du inte sluta.

Nu har du ett anställningsavtal där det framgår att du har tre månaders uppsägningstid. Förutsättningen för att en sådan överenskommelse är legal är att arbetsgivaren kommit överens med dig om något som är mer fördelaktigt än lagens bestämmelse. En ömsesidig uppsägningstid om tre månader anses som fördelaktigt eftersom du fått två månader extra om arbetsgivaren skulle sagt upp dig före två års anställningstid. Lagen ger bara en månads uppsägningstid när arbetsgivaren säger upp före två år. Så utifrån detta så är du skyldig att arbeta under hela uppsägningstiden om tre månader och kan riskera att bli skadeståndsskyldig om du inte gör det.

Mitt förslag är att du pratar med din arbetsgivare, förhoppningsvis kan ni komma fram till en lösning som passar er båda. Vanligtvis vill man sluta på ett bra sätt på sin tidigare arbetsplats och därför kan det vara bra att föra en dialog med din närmaste chef så att du får ett bra avslut på din anställningstid.

FOTO Niklas Bolin Djanaieff

en annan period och vara kortare eller längre än fyra veckor. Det här innebär fortfarande att din arbetsgivare måste lägga ut ytterligare en veckas semester under året för dig, men inte nödvändigtvis under sommaren utan vid ett annat tillfälle.

Sjukdomsdiagnos

Fråga: Mina arbetsuppgifter ändrades mycket under förra året och resulterade i att jag har väldigt mycket att göra på jobbet samtidigt som jag pluggar på universitetet. Den här situa-

Sommarjobb i sista minuten? Här är bästa tipsen!

MITT BLAND TENTASTRESS och inlämningsuppgifter är det lätt att glömma att sommaren står runt hörnet. Men än är det inte för sent att kamma hem sommarjobbet. Iusbäaren har intervjuat Jonathan Cantillana från Juristjobben som ger sina bästa tips.

VILKA ÄR ERA TRE BÄSTA CV-TIPS?

1. Kort och koncist

När du skriver ditt CV, tänk på att bara ha med relevanta saker. Tänk efter vad som är viktigt att ha med i ditt CV för arbetet du söker. Du behöver inte skriva upp alla praktikplatser från högstadiet om du söker ett arbete på en advokatbyrå. Ha alltså med det viktigaste och det som verkligen är aktuellt för tjänsten.

2. Det personliga brevet

Lägg ner mycket möda på det personliga brevet

till din ansökan. Det kan göra skillnaden mellan att du får gå vidare till intervju eller inte. Skriv gärna det personliga brevet från "scratch" för varje arbetsplats du söker, och anpassa det efter den specifika tjänsten och arbetsplatsen.

3. Foto eller inte?

Det är många som undrar om man ska ha ett fotografi i sitt CV. Det är egentligen hugget som stucket. Det viktigaste är egentligen hur bilden ser ut. Om du väljer att ha med en bild, är det viktigt att du ser proper ut. Det ska vara en bild där du är välklädd och ger ett professionellt intryck.

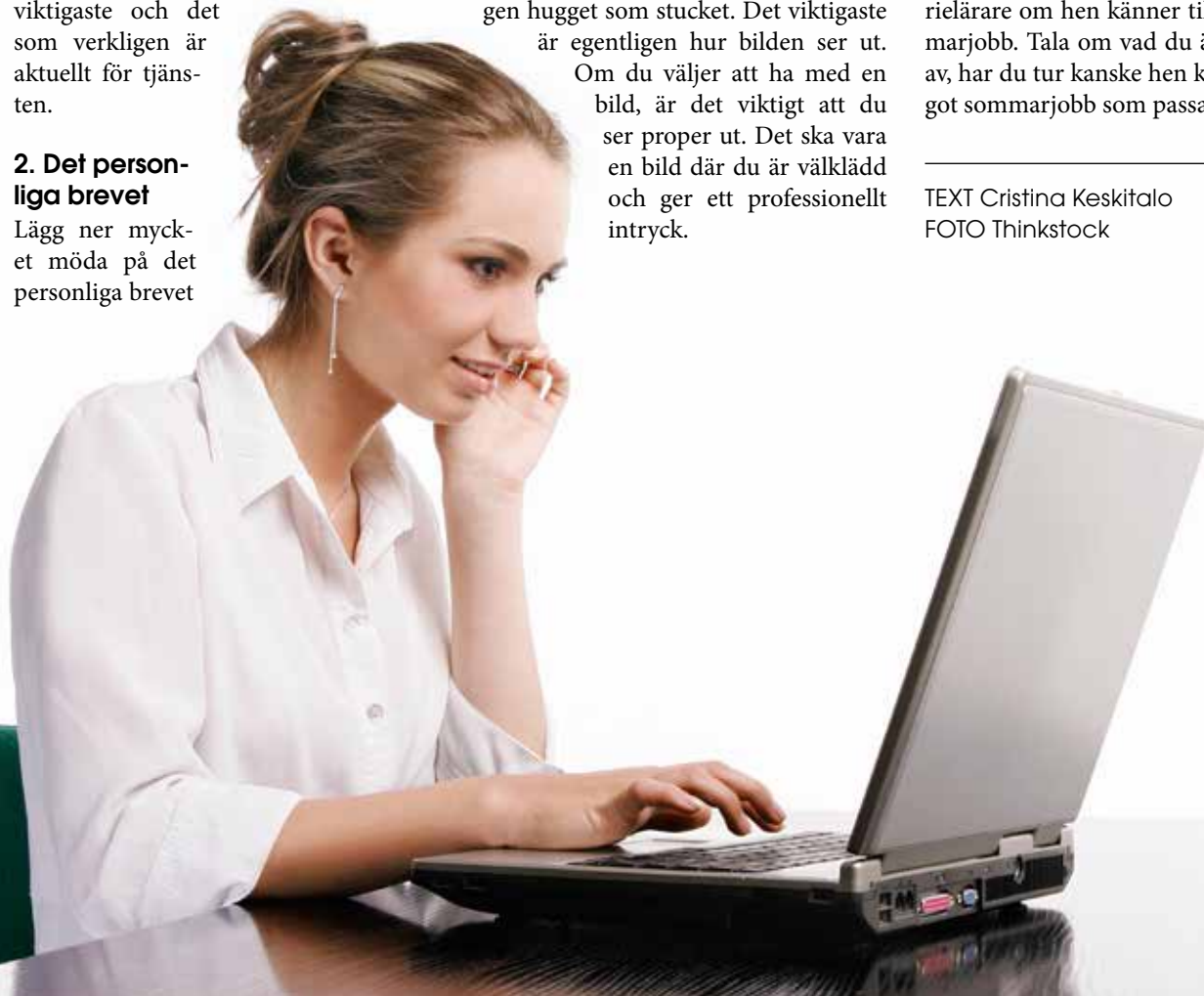
Hur hittar man ett sommarjobb i sista minuten?

Om du ser en utannonserad tjänst - tveka inte att skicka in din ansökan omgående. Du kan gå hem och "fila" på din ansökan några timmar, men skicka sedan in den. Det är viktigt att inte vänta för länge, då många ansökningar går genom löpande. Det innebär att även om sista ansökningsdag är 30 april, kan det hända att en ansökan som skickas in den 10 april får komma till intervju tidigt och att tjänsten tillsätts före sista ansökningsdagen. Skicka alltså in din ansökan snabbt!

Tveka inte att använda dina personliga kontakter. Fråga alla du känner och berätta att du söker ett sommarjobb.

Du kan till exempel fråga din seminarielärare om hen känner till något sommarjobb. Tala om vad du är intresserad av, har du tur kanske hen känner till något sommarjobb som passar dig.

TEXT Cristina Keskitalo
FOTO Thinkstock

CHECKLISTA

SÅ OPTIMERAR DU

LinkedIn®-profilen

NÄTVERKA SOM ETT PROFFS och låt jobben komma till dig! Iusbäraren levererar några handfasta LinkedIn-tips som hjälper dig visa upp din bästa sida.

VILKET foto ska man välja, vilka erfarenheter är egentligen relevanta och hur mycket ska man berätta om sig själv? Denna checklista hjälper dig att bygga en komplett profil som på bästa sätt berättar vem du är och vad du är bra på.

Detta ska du tänka på:

FOTO

Tänk "CV-bild". Det behöver inte vara ett proffsfoto, ett vanligt foto som är taget med mobilkamera funkar också bra. Se till att bakgrunden är neutral, ta på dig en fin skjorta eller motsvarande och kanske viktigast av allt - glöm inte att le!

RUBRIK

Det är här du ska berätta kort om vad du är intresserad av just nu och vad du vill göra i framtiden.

SAMMANFATTNING

Ge arbetsgivare, rekryterare och kontakter en bild av vem du är. Här beskriver du vad som motiverar dig, vad du är duktig på och vad som är ditt "nästa steg".

ERFARENHET

Här ska du lista alla jobb du har haft, även deltids- och extrajobb, samt skriva vad du har åstadkommit på dessa jobb. Har du någon typ av foton eller video-

klipp från dina jobb kan du inkludera dem om det passar.

ORGANISATIONER

Har du varit medlem i klubbar och föreningar, vid universitetet eller utanför, ska du berätta om det och vilken roll du haft i respektive organisation.

UTBILDNING

Lista alla eftergymnasiala utbildningar som du har och glöm inte att även berätta om eventuella sommarkurser och andra kortare kurser som du läst.

VOLONTÄRARBETE

På din profil ska du alltid berätta om alla dina jobb, även de obetalda. Rekryterare och arbetsgivare ser ofta volontärarbete som en lika viktig erfarenhet som ett betalt arbete!

KOMPETENSER OCH INTYG

Här ska du lägga till minst fem stycken "nyckelkompetenser" och låt dina kontakter, kurskamrater, gamla kollegor och chefer med mera intyga det som du är bäst på.

UTMÄRKELSER OCH PRISER

Även om det kanske känns lite töntigt, var inte blyg för att visa om du har vunnit någon form av pris i eller utanför skolan. Berätta om det!

KURSER

Här ska du berätta om de kurser som visar upp de förmågor och intressen som du tycker är allra mest intressanta, sådant som du vill att potentiella arbetsgivare och rekryterare ska se.

PROJEKT

Oavsett om du har styrt ihop ett karriärent för en studentförening, varit ledare för ett projektarbete i skolan, byggt en app alldeles själv eller någonting annat ska du berätta om vad du gjorde och hur.

REKOMMENDATIONER

Be chefer, lärare eller klasskamrater som har arbetat nära dig att skriva en rekommendation till dig. Det ger dig dina styrkor och förmågor extra trovärdighet.

TEXT Mikaela Thuresson
KÄLLA LinkedIn

iusbäraren gratulerar till

JURISTEXAMEN

IDA BABULFATH
MIKAEL REGNELL
MATTS SVENSSON
FREDRIK SVÄRD
REBECCA ABDI
JOSEFIN ADLERTZ
MAYA ADOLFSSON
MATTIAS AHLSTEDT
ANA CLAUDIA BATISTA ALBUQU-
ERQUE
NATHALIE ANDERSSON
KAREN ARISTA MARQUEZ
RICKARD ARNÖR
ROBERT ATASEVEN
SAMIRA BAYTAR
NIKLAS BEIJAR JOHANSSON
MATTEUS BENJARO
SEBASTIAN BERENTSEN
LISA BOMAN
CATRIN BULLER
DANIELLA BÖRJESSON
VICTOR CARDOSO DA SILVA
JOHAN CARLSSON
AXEL CHRISTENSSON
SANNA DANIELSSON
LAWEN DEGHANI
MÅNS DERK
CAMILLA EDHOLM
ANNA EDLUND
PHILIP ENGSTRÖM
CAESAR ERIKSSON
EMMA ERIKSSON
HENRIETTE FORNAS MINER-
SKJÖLD
ERIK FORSBERG
OLOF FORSLUND

SOFIA FRISK
EMINA GASPAR-VRANA
ANNA GOTTHOLD
LISA GREGORSSON
ANN GUSTAFSSON
REBECCA HALEF
MYLAINE HEDREUL
KRISTIN HEILBORN
ANNA HELLBORG
CHRISTOFFER HEMSEDAL
EMELIE HILDEMO
NICOLE HONC
ERICA HORNBO
ISAK HÜBINETTE
SEBASTIAN ISO-KAMULA
LINN JAMES
MARIA JARNESAND
AMELIE JOHANSSON
HANNA JOHANSSON
SANDRA JOHANSSON
EMELIE KARDELL
BJÖRN KARLSSON
DAVID KARLSSON
KINE KARLSTEDT
DAVID KENNERBERG
CHARLOTTE KENNERGREN
KIARASH KIANI
RONJA KLEISER
AMIR KOLBADI
MAX LAESTANDER
KARIN LAINE
NADIA LAMNIAI
ANDREAS LANGSETH HAFSTRÖM
KALLE LARSSON
IVAR LAVETT
KATARZYNA LEFFLER

HANNAH LIDBERG
ANNICA LIDSTRÖM
NATHALIE LIHUVUD SVENSSON
HELENA LINDAHL
OLLE LINDBERG
REBECCA LINDBLOM
LISA LINDER
FRED LUNDGREN
KAROLINA LUNDIN
ANDREAS LUNDQVIST
MIRANDA LYMEUS
ELIN LÖFSTRÖM
CARL LÖNNQVIST
ANNA MARKBY
HELENA MOGIANOS
DERSIM MOHAMMADI
HELENA MORADI
ELIN NILSSON
NATHALIE NORD
FRANK NORDIN
LINN NORDQVIST
NATALIE NORDSTRÖM
TOMMIE NÄSLUND
BRITTA OLSSON
EMIL PERSSON
JON PERSSON
SAM PIRAN
ROMINA QADAR
MARIA RASMUSSEN
PETER ROGERS
ANNA ROSENGREN
JOHAN RUBENSSON BELFRAGE
ANDREAS RUTHBERG SÄLLQUIST
JOSEFIN RYDBERG
DINO SALAGIC
MIKAEL SCHANTLI

AXEL SCHERRER
ANNA SEHN
VIKTORIA SIDENDAL
FILIPPA SJÖDÉN
KARIN SLOTTE
NICOLE SMITH
OLIVER SPARRINGS
PAMELA STORR
EMILIA STRÖMBERG
STRÖMNES SUNNIVA
NATHALIE SYLVANDER
CARL-JOHAN TENGVALL
LOVISA TIDMAN
SOFIA TIMOUDAS
TOMMY TORESJÖ
THERESE ULFVIN
ALEXANDER WALLIN OSBJER
ANNA WARMING
EMMELI WENNSTRÖM
ERIK WIDE GUSTAFSSON
PONTUS WIDELL ÖRUSTFJORD
MARCUS WIDLUND
EMELIE WINGE
BEATA ÅKERLIND
JAN ÖHGREN
DAN ÖRNFJÄDER
JULIANA ÖRS AZISA
KARIN ÖST
ANNETTE ÖSTERLUND
ALLI ABDULLA
CHABO AFRIM
MARYAM AKHONDIPOUR
SALEHABAB
HENNING ALBERTSSON
FRIDA ANDERSSON
PER ANDERSSON
SEBASTIAN ANDERSSON
JOHANNA BARDON
JOAKIM BERGMAN
JUANA BIRKEDALEN
ANTHONY BITAR
SELES BITAR
RAOÛL BIZIMANA
CHRISTOPHER BURTON
SANDRA CARLSSON
CAMILLA CHRISTOFFERSSON
NAHRIN CIMEN
SOFIE CLOVEMO
MOHAMED DALFI

VIKTORIA DALTIN
SARAH EDVARDSSON
LINDA EKBORG
BO ERIKSSON
JUAN ERIKSSON
LINDA ESCAR
STEFAN FAGERBRING
VICTOR FROST
VANESSA GRAPENSTEDT
VERONIKA GROMNIAK
JESPER GYBERG
MATHILDA HAGVALL
ANDREAS HALLBECK
MICHELA HALLBERG WESTIN
JESSICA HALSIUS
FELICIA HAMMAMI
LINNEA HAMMAR
DURATA HASANI
AMANDA HUGOSSON
EMMA JACOBSSON
MOHAMMED JADDOA
ALEXANDER KAHAN
DANIEL KARLSSON
HELENA KARLSSON
NIKLAS KARLSSON
FELEK KARTAL
AMANDA KNUTSSON
HENRIK KOLBJER
REBECKA KOZIOMTZIS
MARIA KRONVALL
MALIN KÖLD
JOSEFINE LANKER
JOSEFINE LARSSON
ELIN LILIJENBLADH
OLA LINDER
JOHANNA LINNARSSON
JOHN LOSENBORG
IDA LUTHER NÄSHOLM
FANNY LYPPERT THOMSSON
ARIO MANSOORI
ANNA-KARIN MARTINSSON
EVELINA MENNING
MARIA MIRLAS
ADOLF MOBERG OLESZKIEWICZ
FREDRIK MORFELDT
ELIN NILSSON
MOA NILSSON
ANNA NORDENSKJÖLD
TOVE NYBERG

FILIP NYMAN
JESPER NYRERÖD
JOSEPHINE OJA
JONAS PERSSON
ELIN PETTERSSON
EMMA PETTERSSON
VICTOR RINGBLOM
KARL RUNESKOG
PHILIP RÄMSELL
BIRGITTA SAHLIN
KATTLIN SANCHEZ LOARTE
IDA SANDELL
PER SANDSTEDT
HENRIK SCHÖN
SETH SELIN
KIRAN SINGH
MARTIN SIVERTSSON
ALEXANDER SJÖWALL
CORNELIU SKOGMYR MARIAN
ARIANA SOHRABI
ANATOLI SPANOTHIMIOU
JACOB STJERNBERG
MICHAEL STRAUSS
AMANDA STREHLENERT
DAHLBECK
VICTOR SUND
OTTO SWEDRUP
LUKAS TIGERSTRAND
ERIKA TILLY ANDERSSON
STEFAN TJERNBERG
TINA VASILIOU
BILL VON HELLENS
CAROLINA WESTERLUND
GUSTAV WIKLANDER
THERÉSE ÄDLING
SIMON ÅKERMAN
CARL ÖSTLUND
REBECCA RAM HENRIQUES

POSTTIDNING B

Juridiska Föreningen vid Stockholms Universitet
Frescativägen 16
114 18 Stockholm

HOS OSS ÄR DET DU SOM ÄR SKILLNADEN.

Min ambition är att lyfta blicken, se helheten och ständigt utmana mig själv. Det är då jag kan skapa de bästa lösningarna för klienten. Här har jag en plattform med lokala och internationella nätverk som ger mig förutsättningar att både fördjupa mig i juridiken och samtidigt tänka flera steg längre. Varje dag får jag nya insikter tillsammans med andra. Här blir jag en bättre jurist. Här får jag visa vägen.

MICHELE FARA
ADVOKAT, ANSTÄLLD
PÅ VINGE SEDAN 2007

   FÖLJ OSS!
[VINGE.SE/KARRIAR](https://www.vinge.se/karriar)

VINGE
VISAR VÄGEN